

سؤالات چهارگزینه‌ای تاریخ ایران و جهان (۲) یازدهم انسانی با پاسخنامه

سؤالات چهارگزینه‌ای درس اول

۱. افسانه‌ها و اساطیر قومی دوره های مختلف تاریخی، خاطرات شفاهی و ... جزوه کدام منابع تاریخ نگاری محسوب می‌شوند؟
الف) دست‌ساخته‌های انسانی (ب) متون ادبی (پ) کتاب‌های تاریخی (ت) آثار شفاهی
۲. تاریخ نگاری عمومی از چه زمانی آغاز و تا کی ادامه یافت؟
الف) قرن سوم - قرن پنجم (ب) قرن سوم - قرن هشتم
پ) قرن سوم - تا اواخر عصر قاجار (ت) قرن هشتم - تا اواخر دوره افشاریه
۳. مورخان تاریخ ایران دوره‌ی اساطیری را از زمان چه کسی آغاز می‌کردند؟
الف) هوشنگ (ب) کیومرث (پ) رستم (ت) ایرج
۴. از مهم ترین و مشهورترین تاریخ های عمومی به کدام یک از منابع زیر می‌توان اشاره کرد؟
الف) تجارب الامم (ب) تاریخ طبری (پ) المسالك والممالك (ت) اخبار الطوال
۵. ابوعلی بلعمی، از وزرای فرهنگ دوست کدام دوره می‌باشد؟
الف) آل زیار (ب) آل بویه (پ) سامانیان (ت) علویان طبرستان
۶. کهن ترین تاریخ های عمومی فارسی کدام یک از منابع زیر است؟
الف) تاریخ بلعمی (ب) تاریخ طبری (پ) تاریخ گزیده (ت) جامع التواریخ
۷. تألیف کتاب «جامع التواریخ» تألیف خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی در کدام دوره به پایان رسید؟
الف) غزنویان (ب) خوارزمشاهیان (پ) تیموریان (ت) ایلخانان
۸. تاریخ «روضه الصفا فی سیره الانبیاء والملوک والخلفاء» تألیف کیست؟
الف) میرخواند (ب) خواندمیر (پ) دینوری (ت) ابن اثیر
۹. کدام یک از آثار قاضی احمد غفاری می‌باشد؟
الف) تاریخ جهان آرا (ب) تاریخ گزیده (پ) جامع التواریخ (ت) فارسنامه
۱۰. کدام نوع تاریخ نگاری از گنجینه های مهم، اطلاعات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی و نیز جغرافیایی شهرها و مناطق ایران است؟
الف) تاریخ سلسله‌ای (ب) تاریخ محلی (پ) تک‌نگاری (ت) تاریخ عمومی
۱۱. تاریخ رویان اثر کدام مورخ می‌باشد؟
الف) اسکندر بیک ترکمان (ب) ابواسحاق صابی (پ) ابولفضل بیهقی (ت) اولیاءالله آملی
۱۲. التاجی فی اخبار الدوله الدیلمیه در مورد کدام دولت است؟
الف) آل زیار (ب) آل بویه (پ) سامانیان (ت) صفاریان
۱۳. کتاب الیمینی از کیست و مربوط به کدام دوره می‌باشد؟
الف) دینوری - سامانیان (ب) اسکندر بیک ترکمان - صفاریان (پ) عتبی - غزنویان (ت) خواندمیر - ایلخانان
۱۴. کدام یک جزو تاریخ های محلی به شمار نمی‌آید؟
الف) تاریخ سیستان (ب) تاریخ رویان (پ) فارسنامه ابن بلخی (ت) جامع التواریخ
۱۵. سرودن منظومه های حماسی و تاریخی از چه دوره‌ای در ایران رواج و رونق بسیاری یافت
الف) دوره مغولان (ب) دوره تیموریان (پ) دوره صفویه (ت) دوره قاجار
۱۶. کدام سفرنامه مربوط به قرن هشتم هجری می‌باشد؟

الف) سفرنامه ناصر خسرو   ب) سفرنامه ابن بطوطه   پ) سفرنامه شاردن   ت) سفرنامه پیترو دلاواله

۱۷. «عجائب المقدور فی نوائب تیمور» تألیف ابن عرب‌شاه کدام نوع تاریخ‌نگاری است؟

الف) تاریخ سلسله‌ای   ب) تاریخ محلی   پ) تک‌نگاری   ت) تاریخ عمومی

۱۸. «فتوحات شاهی» از امینی هروی درباره چه کسی است؟

الف) نادرشاه   ب) شاه‌عباس   پ) کریم‌خان   ت) شاه‌اسماعیل

۱۹. سبک تاریخ‌های منظوم از دوره‌ی ..... رایج شد؟

الف) مغولان   ب) ایلخانان   پ) صفویه   ت) قاجار

۲۰. کتاب ظفرنامه و شاه اسماعیل نامه به ترتیب تألیف چه کسانی می‌باشد؟

الف) ابن بطوطه - ناصر خسرو   ب) حمدالله مستوفی - قاسمی حسینی گنابادی

پ) ناصر خسرو - ابن بطوطه   ت) قاسمی حسینی گنابادی - حمدالله مستوفی

۲۱. برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی ایران کدام است؟

الف) ظفرنامه   ب) فتوحات شاهی   پ) شاه اسماعیل نامه   ت) شاهنامه

۲۲. کتاب صورہ الارض اثر کدام مورخ و مربوط به چه قرن می‌باشد؟

الف) ابن حوقل - قرن چهارم   ب) ابن حوقل - قرن پنجم

پ) ناصر خسرو - قرن چهارم   ت) ناصر خسرو - قرن پنجم

۲۳. مُعْجَمُ الْبُلْدَان اثر کدام مورخ است؟

الف) مقدسی   ب) ابن حوقل   پ) دینوری   ت) ابن بلخی

۲۴. قصیده «نامه اهل خراسان» از کدام شاعر معروف است؟

الف) رشید و طواط   ب) ناصر خسرو   پ) صائب تبریزی   ت) انوری

۲۵. منابع زیر به ترتیب نوشته کدام مورخ می‌باشد؟

۱- الطبقات الکبری   ۲- انساب الاشراف   ۳- تاریخ بغداد   ۴- عیون الابناء فی طبقات الاطباء

الف) ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبعه

ب) ابن ابی اصیبعه - ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی

پ) بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبعه - ابن سعد کاتب واقدی

ت) خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبعه - ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری

پاسخنامه درس اول

- ۱- ت) آثار شفاهی
- ۲- پ) قرن سوم - تا اواخر عصر قاجار
- ۳- ب) کیومرث
- ۴- ب) تاریخ طبری
- ۵- پ) سامانیان
- ۶- الف) تاریخ بلعمی
- ۷- ت) ایلخانان
- ۸- الف) میرخواند
- ۹- الف) تاریخ جهان آرا
- ۱۰- ب) تاریخ محلی
- ۱۱- ت) اولیاءالله آملی
- ۱۲- ب) آل بویه
- ۱۳- پ) عتبی - غزنویان
- ۱۴- ت) جامع التواریخ
- ۱۵- الف) دوره مغولان
- ۱۶- ب) سفرنامه ابن بطوطه
- ۱۷- پ) تیکناری
- ۱۸- ت) شاه اسماعیل
- ۱۹- الف) مغولان
- ۲۰- ب) حمدالله مستوفی - قاسمی حسینی گنابادی
- ۲۱- ت) شاهنامه
- ۲۲- الف) ابن حوقل - قرن
- ۲۳- الف) مقدسی
- ۲۴- ت) انوری
- ۲۵- الف) ابن سعد کاتب واقدی - بلاذری - خطیب بغدادی - ابن ابی اصیبعه

سؤالات چهارگزینه‌ای درس دوم

۱- منظور از اعتبار سنجی و بررسی اصالت خبر چیست؟

الف) ذکر چند روایت (ب) ترکیب روایت‌ها (پ) نقد یک خبر تاریخی (ت) روایت یک خبر

۲- از برجسته‌ترین چهره‌های تاریخ نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور ..... است.

الف) محمدبن جریر طبری (ب) ابوعلی بلعمی (پ) ابوالفضل بیهقی (ت) بلاذری

۳- کدام یک از آثار برجسته سبک تاریخ نگاری تحلیلی به شمار نمی‌روند؟

الف) تجارب الامم (ب) تاریخ بیهقی (پ) فتوح البلدان (ت) مروج الذهب

۴- کدام یک از از مهم‌ترین ویژگی‌های تاریخ نگاری روایی می باشد؟

الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد (ب) عدم دخل و تصرف مورخان در روایت‌ها

(پ) عدم استناد خبر ذکر شده به راویان و شاهدان آن (ت) بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن حادثه

۵- از معایب سبک تاریخ نگاری روایی است؟

الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد

(ب) عدم استناد خبر ذکر شده به راویان و شاهدان آن

(پ) عدم ارائه ی نظر درباره درستی و نادرستی خبر توسط نویسندگان

(ت) بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن حادثه

۶- تاریخ نویسی ترکیبی از چه زمانی رواج یافت؟

الف) اوایل قرن دوم هجری (ب) اواخر قرن سوم (پ) اواخر قرن چهارم هجری (ت) اواسط قرن هفتم هجری

۷- کدام یک از برجسته‌ترین چهره‌های سبک تاریخ نویسی ترکیبی می باشند؟

الف) بلاذری - مسعودی (ب) دینوری - مسعودی (پ) مسعودی - بلاذری (ت) دینوری - بلاذری

۸- در کدام روش تاریخ نویسی مورخان ضمن ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد، خود نیز

به بررسی و تبیین علل و عوامل ظهور آن حادثه می پردازند؟

الف) روایی (ب) ترکیبی (پ) تحلیلی (ت) روش سالشماری

۹- کتاب‌های زیر به ترتیب اثر چه کسانی است؟

تجارب الامم - تاریخ بیهقی - مروج الذهب

الف) ابوعلی مسکویه - مسعودی - ابوالفضل بیهقی (ب) ابوالفضل بیهقی - ابوعلی مسکویه - مسعودی

(پ) مسعودی - ابوعلی مسکویه - ابوالفضل بیهقی (ت) ابوعلی مسکویه - ابوالفضل بیهقی - مسعودی

۱۰- گزارش وقایع محرم و عاشورا در ذیل حوادث سال ۶۱ ق دسته بندی تاریخ براساس چیست؟

الف) روایی (ب) ترکیبی (پ) تحلیلی (ت) روش سالشماری

۱۱- مهم‌ترین کتاب در مورد تاریخ نگاری براساس موضوع محوری کدام مورد می باشد؟

الف) تجارب الامم نوشته ابوعلی مسکویه (ب) الکامل نوشته ابن اثیر

(پ) تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی (ت) مروج الذهب نوشته مسعودی

پاسخنامه درس دوم

- ۱- پ) نقد یک خبر تاریخی
- ۲- الف) محمدبن جریر طبری
- ۳- پ) فتوح البلدان
- ۴- الف) ارائه و جمع بندی ترکیبی از اخبار و روایت درباره یک رویداد
- ۵- پ) عدم ارائه ی نظر درباره درستی و نادرستی خبر توسط نویسندگان
- ۶- ب) اواخر قرن سوم
- ۷- ت) دینوری - بلاذری
- ۸- پ) تحلیلی
- ۹- ت) ابوعلی مسکویه - ابوالفضل بیهقی - مسعودی
- ۱۰- ت) روش سالشماری
- ۱۱- ب) الکامل نوشته ابن اثیر

سؤالات چهارگزینه‌ای درس سوم

- ۱- شبه جزیره پهنای عربستان در کدام قسمت فلات ایران قرار دارد؟
 الف) جنوب و جنوب غربی (ب) شمال و شمال شرقی (پ) جنوب و جنوب شرقی (ت) شمال و شمال غربی
- ۲- یمن در کدام سمت عربستان قرار داشته است؟
 الف) شمال (ب) جنوب (پ) مشرق (ت) مغرب
- ۳- منظور از اعراب قحطانی و عدنانی چیست؟
 الف) جنوبی و شمالی (ب) شمالی و جنوبی (پ) شرقی و غربی (ت) غربی و شرقی
- ۴- در شبه جزیره عربستان منظور از واحد اجتماعی و سیاسی مستقل چه بود؟
 الف) طایفه (ب) قبیله (پ) خانواده (ت) ایل
- ۵- وابستگی شدید اعراب به قبیله خود، موجب به وجود آمدن ..... شده بود؟
 الف) هم‌خونی قبیله‌ای (ب) تمرکز سیاسی (پ) عصبیت قبیله‌ای (ت) تحکیم روابط با قبایل دیگر
- ۶- در دوران پیش از اسلام، قبیله‌های عرب شبه جزیره عربستان به چه صورت می‌زیستند؟
 الف) در کنار یکدیگر (ب) پراکنده و جدا از هم (پ) زیر نظر حکومت مرکزی (ت) زیر نظر یک رئیس کل
- ۷- در کدام منطقه‌ی عربستان کشاورزی وجود نداشت؟
 الف) مکه (ب) مدینه (پ) طائف (ت) یمن
- ۸- مرکز اصلی بازرگانی عربستان کدام شهر بود؟
 الف) مکه (ب) مدینه (پ) طائف (ت) یمن
- ۹- هم زمان با ظهور اسلام، بیشتر ساکنان شبه جزیره عربستان چه دینی داشتند؟
 الف) پیرو دین حنیف (ب) مسیحی (پ) یهودی (ت) بت پرست
- ۱۰- بی‌اعتقادی به جهان پس از مرگ از ویژگی‌های کدام آیین بود؟
 الف) حنیفیان (ب) مسیحیان (پ) یهودیان (ت) بت پرستان
- ۱۱- پیروان حضرت ابراهیم در عربستان چه نامیده می‌شدند؟
 الف) یهودی (ب) مسیحی (پ) حنفاء (ت) صابئین
- ۱۲- قرآن ویژگی زمانه و اجتماعی که حضرت محمد در میان آن به مقام پیامبری رسید را چه صفتی نامید؟
 الف) امی (ب) جاهلی (پ) ظالمین (ت) فاسقین
- ۱۳- حضرت محمد(ص) در چه زمانی از سال بیشتر در غار حرا به عبادت خدا مشغول بود؟
 الف) ماه محرم (ب) ماه رجب (پ) ماه رمضان (ت) ذی‌الحجه
- ۱۴- پیامبر در چه روزی و ماهی و در در چند سالگی به پیامبری مبعوث شد؟
 الف) ۲۰ رجب - ۲۵ سالگی (ب) ۲۷ رجب - ۴۰ سالگی (پ) ۱۵ شعبان - ۲۵ سالگی (ت) ۲۱ رمضان - ۴۰ سالگی
- ۱۵- اولین بار چه سوره‌ای بر پیامبر نازل شد؟
 الف) سوره توحید (ب) سوره قدر (پ) سوره قلم (ت) سوره علق
- ۱۶- نخستین فرد بیرون از خانواده رسول خدا که اسلام آورد، که بود؟
 الف) زیدبن خارثه (ب) ابوبکر (پ) عمر (ت) عثمان
- ۱۷- پیامبر اکرم چند سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد؟
 الف) دو سال (ب) سه سال (پ) چهار سال (ت) سیزده سال

۱۸- طبق آیات قرآن علت دشمنی قریش با اسلام چه بوده است؟

الف) بی احترامی به بت‌ها

ب) ضرر و زیان اقتصادی قریش

پ) به وجود اختلاف میان قبیله قریش

ت) چون پیامبر از بنی هاشم بود

۱۹- مشرکان کدام یک از افراد بنی‌هاشم را در تنگنا قرار دادند که از حمایت پیامبر دست بکشند؟

الف) عبدالمطلب

ب) ابوطالب

پ) حضرت علی (ع)

ت) حمزه

۲۰- از میان بنی‌هاشم چه کسی به دشمنی با پیامبر برخاست؟

الف) ابوجهل

ب) ابوسفیان

پ) ابولهب

ت) امیه بن خلف

۲۱- مسلمانان چند سال در محاصره‌ی اقتصادی قریش بودند؟

الف) سه سال

ب) چهار سال

پ) شش سال

ت) هفت سال

۲۲- حضرت خدیجه و ابوطالب در سال چندم بعثت از دنیا رفتند؟

الف) هفتم

ب) هشتم

پ) دهم

ت) یازدهم

۲۳- با رحلت چه شخصی جسارت و آزار سران قریش نسبت به رسول خدا بیشتر شد؟

الف) عبدالمطلب

ب) ابوطالب

پ) حضرت خدیجه

ت) حمزه

۲۴- اهالی کدام شهر نه تنها از پیامبر استقبال نکردند، بلکه با بی‌احترامی و اهانت، آن حضرت را از شهرشان راندند؟

الف) صنعا

ب) مدینه

پ) طائف

ت) یمن

پاسخنامه درس سوم

- ۱- الف) جنوب و جنوب غربی
- ۲- ب) جنوب
- ۳- الف) جنوبی و شمالی
- ۴- ب) قبيله
- ۵- پ) عصبیت قبيله‌ای
- ۶- ب) پراکنده و جدا از هم
- ۷- الف) مکه
- ۸- الف) مکه
- ۹- ت) بت پرست
- ۱۰- ت) بت پرستان
- ۱۱- پ) حنفاء
- ۱۲- ب) جاهلی
- ۱۳- پ) ماه رمضان
- ۱۴- ب) ۲۷ رجب - ۴۰ سالگی
- ۱۵- ت) سوره علق
- ۱۶- ب) ابوبکر
- ۱۷- ب) سه سال
- ۱۸- ب) ضرر و زیان اقتصادی قریش
- ۱۹- ب) ابوطالب
- ۲۰- پ) ابولهب
- ۲۱- الف) سه سال
- ۲۲- پ) دهم
- ۲۳- ب) ابوطالب
- ۲۴- پ) طائف

سؤالات چهارگزینه‌ای درس چهارم

- ۱- کدام مورد از ویژگی‌های یثرب در آستانه هجرت پیامبر به این شهر می‌باشد؟
 الف) وجود کشتزارها و نخلستان‌ها (ب) وجود کارگاه‌های صنعتی (پ) تجارت با شام و یمن (ت) وجود بت‌کده‌ها
- ۲- ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت چه گروه‌هایی بودند؟
 الف) یهودیان و زرتشتیان (ب) بت پرستان و مسیحیان (پ) یهودیان و عرب (ت) زرتشتیان و مسیحیان
- ۳- سابقه حضور یهودیان در یثرب به چه زمانی برمی‌گردد؟
 الف) سده‌های نخست میلادی (ب) قرن چهارم میلادی (پ) اواخر قرن پنجم میلادی (ت) قرن ششم میلادی
- ۴- مردم مدینه در آستانه هجرت پیامبر چه کسی را به رهبری خود برگزیدند؟
 الف) سعدبن معاذ (ب) عبدالرحمن بن عوف (ج) سعدبن ابی وقاص (د) عبدالله بن ابی
- ۵- حضرت محمد (ع) برای اولین بار در چه سالی شش نفر از مردم یثرب را به دین اسلام دعوت کرد؟
 الف) هشتم بعثت (ب) نهم بعثت (ج) دهم بعثت (د) یازدهم بعثت
- ۶- در پیمان عقبه اول چند مرد یثربی با پیامبر پیمان بستند؟
 الف) ۱۰ نفر (ب) ۱۲ نفر (ج) ۱۴ نفر (د) ۱۵ نفر
- ۷- در پیمان عقبه دوم چند نفر یثربی با پیامبر پیمان بستند؟
 الف) ۶۳ نفر (ب) ۶۵ نفر (ج) ۷۳ نفر (د) ۷۵ نفر
- ۸- پس از کدام حادثه پیامبر دستور داد مسلمانان به یثرب هجرت کنند؟
 الف) پیمان عقبه اول (ب) تصمیم کفار مبنی بر قتل پیامبر (پ) پیمان عقبه دوم (ت) سفر پیامبر به طائف
- ۹- پس از تصمیم مشرکان در دارالندوه مبنی بر قتل پیامبر، چه کسی شب در منزل پیامبر به جای ایشان خوابید؟
 الف) ابوبکر (ب) زیدبن حارثه (پ) علی (ع) (ت) حمزه بن عبدالمطلب
- ۱۰- اهل صفه چه کسانی بودند؟
 الف) مهاجران (ب) مهاجران بی بضاعت (پ) شرکت‌کنندگان در ساخت مسجد (ت) مسلمانان اهل مدینه
- ۱۱- پیامبر در جریان ایجاد پیوند برادری چه کسی را به عنوان برادر خویش برگزید؟
 الف) سعدبن ابی وقاص (ب) زیدبن حارثه (پ) علی (ع) (ت) حمزه بن عبدالمطلب
- ۱۲- هدف پیامبر از تنظیم پیمان‌نامه در مدینه چه بود؟
 الف) خطر حمله مشرکان (ب) خطر حمله رومیان (پ) وجود مسیحیان در مدینه (ت) خطر وجود یهودیان
- ۱۳- مهم‌ترین اقدام پیامبر در مدینه برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام چه بود؟
 الف) پیمان برادری (ب) تنظیم پیمان‌نامه (پ) از بین بردن یهودیان (ت) تشکیل ارتش قدرتمند
- ۱۴- پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی چه کسانی بودند؟
 الف) مشرکان (ب) منافقان (پ) یهودیان ساکن مدینه (ت) مسیحیان ساکن مدینه
- ۱۵- آیات جهاد در چه زمانی بر پیامبر نازل شد؟
 الف) سال اول هجرت (ب) سال سوم هجرت (پ) سال چهارم هجرت (ت) سال ششم هجرت
- ۱۶- در جنگ بدر چند نفر رزمنده مسلمان و جنگجوی قریش شرکت داشتند؟
 الف) ۳۰۰ رزمنده مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش (ب) ۹۰۰ رزمنده مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش
 پ) ۳۰۰ جنگجوی قریش و ۹۵۰ رزمنده مسلمان (ت) ۹۰۰ جنگجوی قریش و ۵۰۰ رزمنده مسلمان
- ۱۷- فرمانده سپاه قریش در سال‌های سوم و پنجم هجرت بر عهده‌ی چه کسی بود؟

- الف) ابولهب (ب) ابوجهل (پ) ابوسفیان (ت) عبدالله بن ابی
- ۱۸- سردسته‌ی منافقان مدینه که بود؟
- الف) عبدالله بن ابی (ب) ابوجهل (پ) ابوسفیان (ت) ابولهب
- ۱۹- پیامبر طی چند لشکرکشی و محاصره نظامی، به حضور قبیله‌های پیمان‌شکن و توطئه‌گر یهودی در مدینه پایان داد؟
- الف) دو لشکرکشی (ب) سه لشکرکشی (پ) چهار لشکرکشی (ت) شش لشکرکشی
- ۲۰- صلح حدیبیه در چه زمانی اتفاق افتاد؟
- الف) ذی‌القعدة سال ششم هجرت (ب) ذی‌الحجه سال ششم هجرت (پ) ذی‌الحجه سال هفتم هجرت (ت) ذی‌القعدة سال هفتم هجرت
- ۲۱- منظور قرآن از فتح و پیروزی آشکار برای اسلام چه بود؟
- الف) شکست رومیان (ب) پیروزی در بدر (پ) فتح مکه (ت) صلح حدیبیه
- ۲۲- مهم‌ترین حادثه پس از صلح حدیبیه چه بود؟
- الف) جنگ با رومیان (ب) شکست قبایل یهود (پ) فتح مکه (ت) دعوت سران کشورها
- ۲۳- سپاه پیامبر در جریان فتح مکه چند نفر بود؟
- الف) پنج هزار نفر (ب) هشت هزار نفر (پ) ده هزار نفر (ت) یازده هزار نفر
- ۲۴- فتح مکه در چه سالی اتفاق افتاد؟
- الف) هفتم هجرت (ب) هشتم هجرت (پ) نهم هجرت (ت) دهم هجرت
- ۲۵- مورخان چه سالی را سال وفود می‌نامند؟
- الف) هفتم هجرت (ب) هشتم هجرت (پ) نهم هجرت (ت) دهم هجرت
- ۲۶- سال وفود چه سالی است؟
- الف) صلح با یهودیان مدینه (ب) پذیرش سفریان روم (پ) فتح مکه (ت) آمدن هیئت‌های نمایندگی به مدینه
- ۲۷- پیامبر برای ابلاغ سوره‌ی براءت چه کسی را عازم مکه کرد؟
- الف) سعدبن ابی وقاص (ب) زیدبن حارثه (پ) علی(ع) (ت) خالدبن ولید
- ۲۸- منظور سوره‌ی براءت کدام سوره است؟
- الف) سوره فتح (ب) سوره توبه (پ) سوره حج (ت) سوره انفال
- ۲۹- آخرین حج پیامبر در چه سالی اتفاق افتاد؟
- الف) نهم هجرت (ب) دهم هجرت (پ) یازدهم هجرت (ت) دوازدهم هجرت
- ۳۰- رسول خدا(ص) در واپسین روزهای زندگانی خود دستور داد سپاه اسلام به چه منظوره سرحدات شام برود؟
- الف) مقابله با یهودیان (ب) مقابله با روم (پ) مقابله با مشرکان فراری (ت) سرکوب مسیحیان
- ۳۱- در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع وظیفه چه کسانی بود؟
- الف) تمام مسلمانانی که توانایی داشتند (ب) تمام مردان مسلمانی که توانایی داشتند (پ) تمام ساکنان مسلمان و غیر مسلمان مدینه (ت) تمام ساکنان قلمرو حکومت اسلامی
- ۳۲- پیامبر پس از جنگ بدر، شرط آزادی هر یک از اسیران باسواد را چه چیزی قرار داد؟
- الف) دادن فدیة (ب) باسواد کردن ده مسلمان (پ) مبادله به ده مسلمان اسیر (ت) کمک به پنج نفر نیازمند مهاجر
- ۳۳- از کدام یک اموال زیر پیامبر برای اداره امور استفاده خ-
- الف) خمس (ب) زکات (پ) جزیه (ت) غنایم جنگی

۳۴- جزیه چه بود؟

- الف) مالیات سرانه‌ای بود که از مشرکان گرفته می شد
ب) مالیات سرانه‌ای بود که از اهل کتاب گرفته می شد
پ) خمسی بود که از مشرکان گرفته می شد
ت) خمسی بود که از اهل کتاب گرفته می شد

۳۵- پیامبر به کدام گروه اجازه داد همچنان بر روی زمین‌های آن منطقه کشاورزی کنند و نیمی از محصول سالانه را به حکومت اسلامی بپردازند؟

- الف) مناطق یهودی‌نشین
ب) مناطق مسیحی‌نشین
پ) رومیان ساکن اطراف مدینه
ت) زرتشتیان ساکن در اطراف مدینه

پاسخنامه درس چهارم

- ۱- الف) وجود کشتزارها و نخلستان‌ها
- ۲- پ) یهودیان و عرب
- ۳- الف) سده‌های نخست میلادی
- ۴- د) عبدالله بن ابی
- ۵- د) یازدهم بعثت
- ۶- ب) ۱۲ نفر
- ۷- د) ۷۵ نفر
- ۸- پ) پیمان عقبه دوم
- ۹- پ) علی (ع)
- ۱۰- ب) مهاجران بی بضاعت
- ۱۱- پ) علی (ع)
- ۱۲- الف) خطر حمله مشرکان
- ۱۳- ب) تنظیم پیمان‌نامه
- ۱۴- الف) مشرکان
- ۱۵- الف) سال اول هجرت
- ۱۶- الف) ۳۰۰ رزمنده مسلمان و ۹۵۰ جنگجوی قریش
- ۱۷- پ) ابوسفیان
- ۱۸- الف) عبدالله بن ابی
- ۱۹- ب) سه لشکرکشی
- ۲۰- الف) ذی‌القعدة سال ششم هجرت
- ۲۱- ت) صلح حدیبیه
- ۲۲- ت) دعوت سران کشورها
- ۲۳- پ) ده هزار نفر
- ۲۴- ب) هشتم هجرت
- ۲۵- پ) نهم هجرت
- ۲۶- ت) آمدن هیئت‌های نمایندگی به مدینه
- ۲۷- پ) علی (ع)
- ۲۸- ب) سوره توبه
- ۲۹- ب) دهم هجرت
- ۳۰- ب) مقابله با روم
- ۳۱- الف) تمام مسلمانانی که توانایی داشتند
- ۳۲- ب) باسواد کردن ده مسلمان
- ۳۳- الف) خمس
- ۳۴- ب) مالیات سرانه‌ای بود که از اهل کتاب گرفته می‌شد
- ۳۵- الف) مناطق یهودی‌نشین

سوالات چهارگزینه‌ای درس پنجم

- ۱- اولین بار چه کسانی در سقیفه بنی ساعده در مدینه گرد هم آمدند تا در باره تعیین جانشین رسول خدا تصمیم بگیرند؟
 الف) مهاجران (ب) انصار (پ) ابوبکر، عمر و ابوعبیده جراح (ت) طلحه و زبیر
- ۲- در سقیفه بنی ساعده چه کسی به عنوان خلیفه انتخاب شد؟
 الف) عمر (ب) ابوبکر (پ) عثمان (ت) علی (ع)
- ۳- کدامیک ویژگی‌های مُرتَدان نمی‌باشد؟
 الف) کسانی که دین اسلام را ترک کردند (ب) کسانی که به دروغ ادعای پیامبری کردند
 پ) کسانی از پرداخت زکات به خلیفه خودداری کردند (ت) قبایلی که با قریش بر ضد اسلام متحد شدند
- ۴- ابوبکر چند سال حکومت کرد؟
 الف) دو سال (ب) اندکی بیشتر از دو سال (پ) سه سال (ت) اندکی بیشتر از سه سال
- ۵- مهم‌ترین رویداد دوران خلیفه دوم چه بود؟
 الف) مبارزه با قبیله‌های بادیه‌نشین عربستان (ب) مقابله با پیامبران دروغین و دیگر معترضان
 پ) سرکوب قبایلی که از پرداخت زکات به نمایندگان خلیفه خودداری کردند (ت) فتوحات مسلمانان در سرزمین‌های مجاور عربستان
- ۶- در شورای شش نفره چه کسی به عنوان خلیفه سوم انتخاب شد؟
 الف) عبدالرحمن بن عوف (ب) سعد اب ابی وقاص (پ) عثمان بن عفان (ت) علی بن ابوطالب
- ۷- عثمان، چه کسی را که پیامبر از مدینه رانده بود، به آن شهر بازگرداند؟
 الف) ابوسفیان (ب) معاویه (پ) عمروعاص (ت) مروان حکم
- ۸- کدام‌یک از صحابه پیامبر به رفتارهای عثمان اعتراض کردند؟
 الف) ابوذر غفاری و سلمان فارسی (ب) سلمان فارسی و عمار یاسر (پ) ابوذر غفاری و مالک اشتر (ت) عمار یاسر و ابوذر غفاری
- ۹- چرا سران قریش و به ویژه اشراف بنی امیه از بیعت با علی (ع) خودداری کرده بودند؟
 الف) برکناری معاویه و عمروعاص از حکومت شام و مصر (ب) به دلیل اجرای عدالت و قسط میان مسلمانان
 پ) به دلیل عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر (ت) به دلیل برکناری عمال اموی از حکومت نواحی مختلف
- ۱۰- بهانه معاویه برای مخالفت با علی (ع) چه بود؟
 الف) برکناری از حکومت شام (ب) برکناری عمروعاص از حکومت مصر
 پ) کشتن سران اموی در جنگ‌های دوران پیامبر (ت) خونخواهی عثمان
- ۱۱- علی (ع) در چه تاریخی به شهادت رسید؟
 الف) ۱۹ رمضان سال ۴۰ هجری (ب) ۲۱ رمضان سال ۴۰ هجری
 پ) ۱۹ رمضان سال ۴۱ هجری (ت) ۲۱ رمضان سال ۴۱ هجری
- ۱۲- تولد امام حسن (ع) در چه تاریخی و در کجا بوده است؟
 الف) در سال سوم هجرت در مدینه (ب) در سال سوم هجرت در مکه
 پ) در سال پنجم هجرت در مدینه (ت) در سال پنجم هجرت در مکه
- ۱۳- پس از کدام جریان اتحاد امت اسلامی آسیب دید؟
 الف) اختلاف میان مسلمانان بر سر جانشینی پیامبر (ب) تفرقه‌افکنی منافقان در غزوه تبوک
 پ) شکست اولیه مسلمانان در غزوه احد (ت) اقدامات قبایل سه گانه یهود در غزوه خندق

۱۴- دوران خلافت چه کسانی درآمدهای فراوانی از سرزمین های ثروتمندی که فتح شده بود به خزان مسلمانان در مدینه سرازیر شد؟

الف) ابوبکر و عمر (ب) عمر و عثمان (پ) عمر و علی(ع) (ت) عثمان و علی(ع)

۱۵- کدام خلیفه درآمدهای به دست آمده از سرزمین های ثروتمندی که فتح شده بود را به عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد؟

الف) ابوبکر (ب) عمر (پ) عثمان (ت) علی(ع)

۱۶- در دوران کدام خلیفه بذل و بخشش های فراوانی از بیت المال مسلمانان به افراد مختلف، به خصوص خاندان بنی امیه صورت گرفت؟

الف) ابوبکر (ب) عمر (پ) عثمان (ت) علی(ع)

۱۷- چه کسانی به شیوه اجرای عدالت و مساوات اسلامی علی(ع) اعتراض کردند؟

الف) معاویه و عمروعاص (ب) معاویه و طلحه (پ) طلحه و زبیر (ت) زبیر و عمروعاص

۱۸- لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین های مجاور شبه جزیره عربستان از چه زمانی شروع و تا کی بدون وقفه ادامه یافت؟

الف) آغاز از زمان خلافت عمر آغاز و تا پایان خلافت عثمان (ب) آغاز از زمان خلافت ابوبکر و تا پایان خلافت عثمان (پ) آغاز از زمان خلافت عمر و تا پایان خلافت علی(ع) (ت) آغاز از زمان خلافت ابوبکر و تا پایان خلافت علی(ع)

۱۹- کدام منطقه به عنوان نقطه اتصال زمینی و دریایی سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا، همواره از موقعیت فوق العاده مهمی برخوردار بوده است؟

الف) مصر (ب) لبنان (پ) عراق (ت) شام

۲۰- منطقه شام هنگام حمله اعراب مسلمان، زیر سلطه کدام دولت قرار داشت؟

الف) ایران (ب) روم شرقی (پ) عراق (ت) روم غربی

۲۱- در جریان محاصره کدام شهر، ساکنان مسیحی شهر اعلام کردند که فقط در حضور خلیفه، قرارداد صلح و تسلیم شهر را امضاء می کنند؟

الف) قاهره (ب) دمشق (پ) بیت الحم (ت) بیت المقدس

۲۲- چه کسی فرماندهی سپاه اعراب مسلمان را در حمله به مصر به عهده گرفت؟

الف) معاویه (ب) خالدبن ولید (پ) عمر (ت) عمروعاص

۲۳- مصر در چه سالی فتح شد؟

الف) ۱۶ ق (ب) ۱۸ ق (پ) ۲۰ ق (ت) ۲۱ ق

۲۴- مهم ترین اثر و پیامد فتوحات مسلمانان در چه عرصه ای جلوه گر شد؟

الف) دین و اقتصاد (ب) فرهنگ و اقتصاد (پ) دین و فرهنگ (ت) دین و فرهنگ و اقتصاد

پاسخنامه درس پنجم

- ۱- ب) انصار
- ۲- ب) ابوبکر
- ۳- ت) قبایلی که با قریش بر ضد اسلام متحد شدند
- ۴- ب) اندکی بیشتر از دو سال
- ۵- ت) فتوحات مسلمانان در سرزمین‌های مجاور عربستان
- ۶- پ) عثمان بن عفان
- ۷- ت) مروان حکم
- ۸- ت) عمار یاسر و ابوذر غفاری
- ۹- پ) به دلیل عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر
- ۱۰- ت) خونخواهی عثمان
- ۱۱- ب) ۲۱ رمضان سال ۴۰ هجری
- ۱۲- الف) در سال سوم هجرت در مدینه
- ۱۳- الف) اختلاف میان مسلمانان بر سر جانشینی پیامبر
- ۱۴- ب) عمر و عثمان
- ۱۵- ب) عمر
- ۱۶- پ) عثمان
- ۱۷- پ) طلحه و زبیر
- ۱۸- الف) آغاز از زمان خلافت عمر آغاز و تا پایان خلافت عثمان
- ۱۹- ت) شام
- ۲۰- ب) روم شرقی
- ۲۱- ت) بیت المقدس
- ۲۲- ت) عمروعاص
- ۲۳- پ) ۲۰ ق
- ۲۴- پ) دین و فرهنگ

سوالات چهارگزینه‌ای درس ششم

- ۱- امویان (بنی امیه)، از خاندان‌های قدرتمند و پُر نفوذ ..... در عصر جاهلیت به شمار می‌رفتند.
 الف) قبیله قریش   ب) قبیله اوس   پ) قبیله خزرج   ت) قبیله خزاعه
- ۲- چه کسانی پس از بعثت پیامبر، بنی امیه با سرسختی تمام در برابر دعوت به اسلام، ایستادگی کردند؟
 الف) قبیله خزرج   ب) قبیله اوس   پ) قبیله قریش   ت) قبیله خزاعه
- ۳- رهبری سیاسی نظامی قریش را علیه مسلمانان را چه کسی به دست گرفت؟
 الف) امیه بن خلف   ب) ابوسفیان   پ) ابوجهل   ت) ابولهب
- ۴- خاندان بنی امیه چه زمانی مسلمان شدند؟
 الف) پیش از هجرت پیامبر   ب) پیش از غزوه خندق   پ) پس از فتح مکه   ت) در جریان صلح حدیبیه
- ۵- امویان در دوران کدام خلفا فعالانه مشارکت کردند؟
 الف) عمر و عثمان   ب) عمر و عثمان   پ) علی (ع) و عثمان   ت) ابوبکر و عمر
- ۶- چه کسانی فرماندهی بخشی از سپاه اعراب مسلمان را در جریان فتح منطقه شام به عهده گرفتند؟
 الف) ابوسفیان و یزید   ب) یزید و معاویه   پ) ابوسفیان و معاویه   ت) معاویه و عمروعاص
- ۷- در زمان کدام خلیفه که خود از خاندان بنی امیه بود، نفوذ و قدرت امویان بسیار افزایش یافت؟
 الف) ابوبکر   ب) عمر   پ) عثمان   ت) علی (ع)
- ۸- چه کسانی نقش مهمی در ایجاد جنگ جمل داشتند؟
 الف) خوارج   ب) امویان   پ) عباسیان   ت) انصار
- ۹- معاویه در زمان کدام خلیفه و به حکومت کجا منصوب شد؟
 الف) ابوبکر - مصر   ب) عمر - شام   پ) ابوبکر - شام   ت) عثمان - شام
- ۱۰- چه عاملی منطقه شام را تبدیل به پایگاهی مناسب و مطمئن برای قدرت‌طلبی و ثروت‌اندوزی بنی امیه ساخت؟
 الف) همراهی و همکاری مردم شام با یزید بن معاویه   ب) حکومت طولانی مدت معاویه بر منطقه شام
 پ) حکومت طولانی مدت یزید بر منطقه شام   ت) کمک و همکاری افرادی مثل عمرو عاص با یزید
- ۱۱- معاویه با استفاده از چه روشی پشتیبانی کامل مردم شام را نسبت به خود و خاندانش جلب کرد؟
 الف) با استفاده از زور و نیروی نظامی   ب) معرفی خودبه عنوان خون‌خواه و وارث حقیقی عثمان
 پ) وعده حکومت شهرها و مناطق مختلف   ت) فریب کاری و تبلیغات فراوان
- ۱۲- چه کسی معاویه را از شکست حتمی در جنگ صفین نجات داد؟
 الف) عبدالله بن زبیر   ب) عمرو بن عاص   پ) یزید بن معاویه   ت) مروان حکم
- ۱۳- پس از شهادت حضرت علی علیه‌السلام (۲۱ رمضان سال ۴۰ ق.) گروهی از مردم کوفه با چه کسی به عنوان خلیفه بیعت کردند؟
 الف) امام حسن (ع)   ب) امام حسین (ع)   پ) معاویه   ت) یزید بن معاویه
- ۱۴- چه عاملی موجب ایجاد آشفتگی در سپاه امام حسن (ع) شد؟
 الف) شکنجه و کشتن تعدادی از یاران و فرماندهان امام حسن (ع)
 ب) وعده بهبود وضع اقتصادی مردم کوفه
 پ) فرستادن گروهی در سپایان امام حسن (ع) برای ایجاد تفرقه
 ت) خریدن یا جدا کردن فرماندهان و بزرگان سپاه کوفه توسط معاویه

۱۵- در دوران خلافت امویان، چند نفر از اعضای خاندان بنی امیه از دو شاخه سفیانی و مروانی بر مسند قدرت نشستند؟

الف) ۱۲ نفر   ب) ۱۳ نفر   پ) ۱۴ نفر   ت) ۱۶ نفر

۱۶- اسپانیا (آندلس) در کدام دوره فتح شد؟

الف) دوره خلافت عمر   ب) دوره خلافت عثمان   پ) در عصر اموی   ت) در دوره عباسیان

۱۷- در کدام دوره درگیری و جنگ‌های زیادی میان مسلمانان و سپاه امپراتوری روم شرقی اتفاق افتاد؟

الف) دوره خلافت علی(ع)   ب) دوره خلافت ابوبکر   پ) در عصر عباسیان   ت) در دوره اموی

۱۸- فتح اسپانیا (آندلس) به دست کدام سرداران مسلمان صورت گرفت؟

الف) عمروعاص و موسی بن نصیر   ب) عمار یاسر و موسی بن نصیر

پ) طارق بن زیاد و عمروعاص   ت) طارق بن زیاد و موسی بن نصیر

۱۹- کدام مورد از مهم‌ترین تحولاتی است که با خلافت خاندان اموی پدید آمد؟

الف) تبدیل خلافت دینی به سلطنت   ب) عمل به کتاب خدا و سنت پیامبر

پ) عمل به روش خلفا به ویژه امام علی(ع)   ت) دفاع از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی

۲۰- کدام یک از نشانه‌ها و آثار تحول در دوره خلافت اموی نمی‌باشد؟

الف) استفاده از زور در کسب و حفظ قدرت   ب) موروثی شدن خلافت

پ) عدالت و ایجاد برابری اقتصادی   ت) قومیت‌گرایی و تشدید تعصبات قبیله‌ای

۲۱- نخستین خلیفه ای بود که برخلاف خلفای پیش از خود، با زور و غلبه نظامی، زمام امور را به دست گرفت؟

الف) عمر   ب) عثمان   پ) معاویه   ت) یزید

۲۲- کدام یک از اقدام‌های برجسته امویان بود؟

الف) فتح شام و مصر   ب) فتح مصر و اندلس

پ) توسعه ارضی و گسترش فتوحات در دریا   ت) توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا

۲۳- حُجْر بن عَدَى و عَمْرٍو بن حَمِق در زمان کدام خلیفه به قتل رسیدند؟

الف) مروان   ب) عثمان   پ) معاویه   ت) یزید

۲۴- از خشن‌ترین و خونریزین حاکمان اموی بود؟

الف) یزید   ب) حجاج بن یوسف   پ) عمروعاص   ت) مروان حکم

۲۵- در زمان حکومت امویان، کدام گروه موقعیت اجتماعی پایین‌تری نسبت به اعراب مسلمان داشتند؟

الف) مسیحیان   ب) یهودیان   پ) موالی   ت) اهالی کوفه

۲۶- کدام اقدام موجب ایجاد دودستگی و زمینه‌ساز اختلاف و رقابتی شد که از درون خلافت امویان را تضعیف کرد؟

الف) تعیین ولیعهدی یزید توسط معاویه   ب) انتخاب شام به عنوان مرکز خلافت توسط معاویه

پ) تعیین ولیعهدی معاویه دوم توسط یزید   ت) به قدرت رسیدن مروان حکم و موروثی کردن خلافت

۲۷- موالی در کدام یک از قیام‌ها و شورش‌های ضد اموی زیر حضوری چشمگیر نداشتند؟

الف) قیام مختار   ب) شورش عبدالله بن زبیر   پ) قیام زید فرزند امام سجاد(ع)   ت) شورش عبدالرحمان بن اشعث

۲۸- در میان خلفای اموی کدام خلیفه شیوه ای متفاوت در حکومت اتخاذ کرد؟

الف) عَمْرٍو بن عبدالعزیز   ب) معاویه   پ) مروان   ت) ولید

۲۹- کدام یک از اقدامات عمر بن عبدالعزیز نمی‌باشد؟

الف) توقف فتوحات   ب) گرفتن جزیه از نومسلمانان

پ) منع دشنام‌گویی و اهانت به علی(ع)   ت) عمل کتاب خدا و سنت پیامبر

۳۰- مهمترین مخالفان دولت اموی چه گروه‌هایی بودند؟

الف) موالی - کوفیان (ب) علویان - عباسیان (پ) موالی - علویان (ت) عباسیان - موالی

۳۱- دوره امامت کدام امام یکی از سخت‌ترین دوران برای اهل بیت و شیعیان بود؟

الف) امام حسین (ع) (ب) امام سجاد (ع) (پ) امام محمد باقر (ع) (ت) امام جعفر صادق (ع)

۳۲- کدام امام با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل و کم‌فایده، به صورت مدبرانه ای مانع نابودی شیعیان شد؟

الف) امام حسین (ع) (ب) امام سجاد (ع) (پ) امام محمد باقر (ع) (ت) امام جعفر صادق (ع)

۳۳- صحیفه سجادیه، شامل چند مناجات و دعا می باشد؟

الف) ۴۵ (ب) ۵۰ (پ) ۵۴ (ت) ۶۵

۳۴- کدام امامان شیعه، عمده کوشش خود را بر ترویج مکتب اهل بیت، مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند متمرکز کردند؟

الف) امام حسین (ع) - امام سجاد (ع) (ب) امام سجاد (ع) - امام محمد باقر (ع)

(پ) امام محمد باقر (ع) - امام جعفر صادق (ع) (ت) امام جعفر صادق (ع) - امام رضا (ع)

۳۵- اوج گیری مخالفت و مبارزه با حکومت اموی در چه زمانی اتفاق افتاد؟

الف) اواخر قرن اول هجری (ب) اوایل قرن دوم هجری (پ) اواسط قرن دوم هجری (ت) اواخر قرن دوم هجری

۳۶- در چه زمانی فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت؟

الف) پس از مرگ هشام بن عبدالملک (ب) در اواخر حکومت عمر بن عبدالعزیز

(پ) پس از مرگ ولید بن عبدالملک (ت) در اواخر حکومت مروان حکم

۳۷- آخرین خلیفه اموی که بود؟

الف) هشام (ب) ولید (پ) مروان بن محمد (ت) معاویه دوم

۳۸- حکومت امویان اندلس چه زمانی و توسط چه کسی تأسیس شد؟

الف) اواخر حکومت امویان - هشام بن عبدالملک (ب) پس از سقوط خلافت اموی - عبدالرحمن بن معاویه

(پ) اواخر حکومت امویان - عبدالرحمن بن معاویه (ت) پس از سقوط خلافت اموی - هشام بن عبدالملک

۳۹- برجسته ترین میراث اسلامی اندلس در عرصه ..... تجلی یافت.

الف) صنعت و تجارت (ب) هنر و معماری (پ) هنر و صنعت (ت) علم و اندیشه

۴۰- داعیان عباسی کانون فعالیت‌های خود را مناطق دور از مرکز خلافت به خصوص در کجا قرار دادند؟

الف) عراق (ب) مدینه (پ) خراسان (ت) شام

۴۱- ابومسلم خراسانی کدام یک از عباسیان را به قدرت رساند؟

الف) منصور (ب) سفاح (پ) هارون (ت) مهدی

پاسخنامه درس ششم

- ۱- الف) قبیله قریش
- ۲- پ) قبیله قریش
- ۳- ب) ابوسفیان
- ۴- پ) پس از فتح مکه
- ۵- ت) ابوبکر و عمر
- ۶- ب) یزید و معاویه
- ۷- پ) عثمان
- ۸- ب) امویان
- ۹- ب) عمر - شام
- ۱۰- ب) حکومت طولانی مدت معاویه بر منطقه شام
- ۱۱- ت) فریب کاری و تبلیغات فراوان
- ۱۲- ب) عمرو بن
- ۱۳- پ) معاویه
- ۱۴- ت) خریدن یا جدا کردن فرماندهان و بزرگان سپاه کوفه توسط معاویه
- ۱۵- ب) ۱۳ نفر
- ۱۶- پ) در عصر اموی
- ۱۷- ت) در دوره اموی
- ۱۸- ت) طارق بن زیاد و موسی بن نصیر
- ۱۹- الف) تبدیل خلافت دینی به سلطنت
- ۲۰- پ) عدالت و ایجاد برابری اقتصادی
- ۲۱- پ) معاویه
- ۲۲- ت) توسعه نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا
- ۲۳- پ) معاویه
- ۲۴- ب) حجاج بن یوسف
- ۲۵- پ) موالی
- ۲۶- الف) تعیین ولیعهدی یزید توسط معاویه
- ۲۷- ب) شورش عبدالله بن زبیر
- ۲۸- الف) عُمَر بن عبدالعزیز
- ۲۹- ب) گرفتن جزیه از نومسلمانان
- ۳۰- پ) موالی - علویان
- ۳۱- ب) امام سجاد (ع)
- ۳۲- ب) امام سجاد (ع)
- ۳۳- پ) ۵۴
- ۳۴- پ) امام محمد باقر (ع) - امام جعفر صادق (ع)
- ۳۵- ب) اوایل قرن دوم هجری
- ۳۶- الف) پس از مرگ هشام بن عبدالملک
- ۳۷- پ) مروان بن محمد

۳۸- ب) پس از سقوط خلافت اموی - عبدالرحمن بن معاویه

۳۹- ت) علم و اندیشه

۴۰- پ) خراسان

۴۱- ب) سفاح

سؤالات چهارگزینه‌ای درس هفتم

- ۱- تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان در زمان کدام خلیفه اتفاق افتاد؟
الف) منصور (ب) سفاح (پ) هادی (ت) مهدی
- ۲- بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان در زمان کدام خلیفه بود؟
الف) منصور (ب) سفاح (پ) هادی (ت) مهدی
- ۳- چه کسی ابن مقفّع (روزبه ایرانی) را به قتل رساند؟
الف) منصور (ب) سفاح (پ) هادی (ت) مهدی
- ۴- بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان به چه جهت صورت گرفت؟
الف) نزدیکی به شام مرکز حکومت امویان (ب) نزدیکی به تیسفون پایتخت قبلی ساسانیان
(پ) دوری از شام مرکز حکومت امویان (ت) تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود
- ۵- از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان چه بود؟
الف) استفاده از دانشمندان غیر عرب (ب) تکیه بر عرب‌گرایی
(پ) اجتناب از سیاست عرب‌گرایی (ت) ترجمه کتابهای سرزمین‌های دیگر
- ۶- کدام خلیفه عباسی مقام و حتی جاننش را مدیون دبیر و مربی خویش، یحیی پسر خالد برمکی بود؟
الف) مأمون (ب) هارون الرشید (پ) منصور (ت) معتصم
- ۷- چه کسی نقش تعیین‌کننده‌ای در تحولات خلافت در زمان مأمون داشتند؟
الف) خالد برمکی (ب) یحیی برمکی (پ) فضل بن سهل (ت) ابومسلم خراسانی
- ۸- علت قتل فضل به سهل توسط مأمون چه بود؟
الف) ترس مأمون از جاه‌طلبی خاندان سهل (ب) دخالت‌های زیاد فضل بن سهل در امور حکومت
(پ) حسادت و دشمنی و اعراب (ت) وابستگی فضل به امویان
- ۹- از چه زمانی حکومت عباسیان به تدریج رو به ضعف و انحطاط گذاشت؟
الف) با پایان گرفتن حکومت مأمون (ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی
(پ) با پایان گرفتن حکومت مأمون و تسلط ترکان بر خلافت عباسی (ت) خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی
- ۱۰- دوران هرج و مرج خلافت عباسی از چه زمانی آغاز شد؟
الف) از زمان قتل فضل بن سهل (ب) قتل عام خاندان برمکی
(پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی (ت) انتقال پایتخت از کوفه به بغداد
- ۱۱- کدام رویداد به منزله تجزیه قلمرو و کاهش قدرت و اختیارات سیاسی و نظامی خلفای عباسی بود؟
الف) خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی (ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون
(پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی (ت) قیام‌های ضدعباسیان و جنبش‌های استقلال طلبی
- ۱۲- امیران و سلاطین کدام سلسله‌ها مانند بر پایتخت عباسیان نیز تسلط یافتند؟
الف) آل بویه و سلجوقیان (ب) غزنویان و طاهریان (پ) سلجوقیان و صفاریان (ت) طاهریان و آل بویه
- ۱۳- پیشینه تأسیس دیوان در دوران اسلامی به چه زمانی می‌رسد؟
الف) ابوبکر بن ابی قحافه (ب) عمر بن خطاب (پ) عثمان بن عفان (ت) علی (ع)
- ۱۴- دیوان جُند (سپاه) در مدینه به پیشنهاد چه کسی تشکیل شد؟
الف) خالد برمکی (ب) هرمزان (پ) فضل بن سهل (ت) ابومسلم خراسانی
- ۱۵- برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی توسط چه کسی صورت گرفت؟
الف) عبدالملک مروان (ب) ولید بن عبدالملک (پ) هارون الرشید (ت) مأمون

۱۶- منصب وزارت، با الگو گرفتن از چه کسانی به وجود آمد؟

الف) ساسانی (ب) یونان باستان (پ) رومیان (ت) هندیان باستان

۱۷- فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان در دوره کدام خلفا به اوج خود رسید؟

الف) هارون و مهدی (ب) هادی و مهدی (پ) هارون و مأمون (ت) مأمون و معتصم

۱۸- مورخان، نقش چه کسانی را در گسترش نهضت علمی و فکری دوران هارون و مأمون بسیار مؤثر و مهم می‌شمارند؟

الف) خاندان برمکیان و امام جعفر صادق(ع) (ب) امام جعفر صادق(ع) و خاندان سهل

پ) خاندان برمکیان و امام محمد باقر(ع) (ت) خاندان برمکیان و خاندان سهل

۱۹- از مهم‌ترین مراکز علمی و آموزشی خلافت عباسی به شما می‌رفتند؟

الف) بیت الحکمه و بیمارستان‌ها (ب) کتابخانه‌ها و رصدخانه بغداد

پ) بیت الحکمه و نظامیه‌ها (ت) بیت الحکمه و رصدخانه بغداد

۲۰- هدف اصلی از به‌وجود آمدن بیت‌الحکمه‌ها چه بود؟

الف) آموزش معلمان (ب) آموزش پزشکان و مهندسان (پ) ترجمه آثار ملل دیگر (ت) تربیت دیوانیان

۲۱- کدامیک از مشهورترین مترجمان خلافت عباسی نمی‌باشد؟

الف) حنین بن اسحاق (ب) اسحاق بن حنین (پ) خاندان بُختیشوع (ت) آل سهل

۲۲- کدام امام شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع می‌کرد؟

الف) امام محمد باقر(ع) (ب) امام موسی کاظم(ع) (پ) امام جعفر صادق(ع) (ت) امام رضا(ع)

۲۳- دوره زندگانی امام هشتم شیعیان همزمان با دوران خلافت کدام خلفا بود؟

الف) مهدی و هارون (ب) هارون و مأمون (پ) مأمون و امین (ت) مأمون و معتصم

۲۴- مأمون با چه هدفی امام رضا(ع) را از مدینه به مرو منتقل کرد؟

الف) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان

ب) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان

پ) انتخاب جانشین برای خود، کسب حمایت شیعیان و جلب اعتماد خراسانیان

ت) مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان

۲۵- مأمون پس از چند سال با تغییر شرایط سیاسی، تصمیم گرفت پایتخت خود را به بغداد منتقل نماید؟

الف) دو سال (ب) سه سال (پ) پنج سال (ت) هفت سال

۲۶- کدام یک از خلفای عباسی ابتدا در سرخس وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را کشت و سپس در توس امام

رضا(ع) را مسموم کرد و به شهادت رساند؟

الف) مهدی (ب) هادی (پ) هارون الرشید (ت) مأمون

۲۷- کدام گزینه از فعالیت امامان بعد از امام رضا علیه السلام نمی‌باشد؟

الف) تربیت شاگردان و یاران برجسته (ب) مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی

پ) مبارزه مسلحانه علیه خلافت عباسی (ت) مبارزه با جریان‌های فکری و فرهنگی انحرافی در شیعه

۲۸- جریان وکالت در جامعه اسلامی در زمان کدام امام آغاز شد؟

الف) امام محمد باقر(ع) (ب) امام موسی کاظم(ع) (پ) امام جعفر صادق(ع) (ت) امام رضا(ع)

۲۹- خلافت فاطمی توسط چه کسی بنیانگذاری شد؟

الف) عبدالرحمن (ب) حسن صباح (پ) عبیدالله مهدی (ت) مستنصر

- ۳۰- خلافت فاطمیان در زمان چه کسی به اوج قدرت و شکوه دست یافت ؟
الف) عبیدالله مهدی   ب) مُسْتَنْصِرِ   پ) عبدالرحمن   ت) حسن صباح
- ۳۱- حکومت فاطمیان سرانجام توسط چه کسی منقرض شد ؟
الف) صلاح الدین ایوبی   ب) طغرل سلجوقی   پ) آلب ارسلان سلجوقی   ت) سلطان محمد خوارزمشاه
- ۳۲- کدام شهر در روزگار فاطمیان شاهد شکل‌گیری و فعالیت وسیع مراکز علمی و آموزشی گوناگونی بود ؟
الف) صنعا   ب) قرطبه   پ) قاهره   ت) دمشق
- ۳۳- هدف اساسی فاطمیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی بزرگ چه بود ؟
الف) تربیت دانشمندان مذهب شیعه جعفری   ب) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب حنفی
پ) تربیت دانشمندان علوم مختلف و پزشکان   ت) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی
- ۳۴- کدام یک از مشهورترین نمونه‌های آثار معماری این عصر در قاهره به شمار نمی‌روند ؟
الف) جامع آزر   ب) جامع حاکم   پ) جامع اَقَمَر   ت) تاج محل
- ۳۵- در زمان فاطمیان کدام صنعت رواج زیادی یافت ؟
الف) پارچه بافی   ب) شیشه‌گری   پ) قالی بافی   ت) سفالگری

پاسخنامه درس هفتم

- ۱- الف) منصور
- ۲- الف) منصور
- ۳- الف) منصور
- ۴- ب) نزدیکی به تیسفون پایتخت قبلی ساسانیان
- ۵- پ) اجتناب از سیاست عرب‌گرایی
- ۶- ب) هارون الرشید
- ۷- پ) فضل بن سهل
- ۸- پ) حسادت و دشمنی و اعراب
- ۹- ب) با پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی
- ۱۰- پ) تسلط ترکان بر خلافت عباسی
- ۱۱- ت) قیام‌های ضدعباسیان و جنبش‌های استقلال طلبی
- ۱۲- الف) آل بویه و سلجوقیان
- ۱۳- ب) عمر بن خطاب
- ۱۴- ب) هرمزان
- ۱۵- الف) عبدالملک مروان
- ۱۶- الف) ساسانی
- ۱۷- پ) هارون و مأمون
- ۱۸- ت) خاندان برمکیان و خاندان سهل
- ۱۹- ت) بیت الحکمه و رصدخانه بغداد
- ۲۰- پ) ترجمه آثار ملل دیگر
- ۲۱- ت) آل سهل
- ۲۲- ب) امام موسی کاظم (ع)
- ۲۳- پ) مأمون و امین
- ۲۴- ب) کسب حمایت شیعیان، مهار قیام‌های علویان و جلب اعتماد خراسانیان
- ۲۵- ب) سه سال
- ۲۶- ت) مأمون
- ۲۷- پ) مبارزه مسلحانه علیه خلافت عباسی
- ۲۸- پ) امام جعفر صادق (ع)
- ۲۹- پ) عبیدالله مهدی
- ۳۰- ب) مُسْتَنْصِر
- ۳۱- الف) صلاح الدین ایوبی
- ۳۲- پ)
- ۳۳- ت) تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی
- ۳۴- ت) تاج محل
- ۳۵- الف) پارچه بافی

سوالات چهارگزینه‌ای درس هشتم

- ۱- در دوران باستان، قبایل بیابانگرد عرب که در کدام سمت فلات ایران می زیستند؟
 الف) مجاورت مرزهای شمال و شمال شرقی (ب) مجاورت مرزهای جنوب و جنوب غربی
 پ) مجاورت مرزهای جنوب و جنوب شرقی (ت) مجاورت مرزهای شمال و شمال غربی
- ۲- چرا ساسانیان دولت دست نشانده‌ای از طایفه عرب آل مُنذر(آخمیان) را در حیره بر سر کار آورد؟
 الف) یورش قبایل بیابانگرد عرب و برای جلوگیری از یورش رومیان به یمن (ب) جلوگیری از نفوذ رومیان به سرحدات ایران
 پ) جلوگیری از یورش اعراب بدوی (ت) برای جلوگیری از یورش رومیان به یمن
- ۳- یمن از زمان پادشاهی چه کسی به تصرف ساسانیان درآمد؟
 الف) شاپور اول (ب) شاپور دوم (پ) بهرام پنجم (ت) خسرو انوشیروان
- ۴- کدام عامل حکومت ساسانی را دچار فرسودگی و ضعف کرده بود؟
 الف) جنگ های طولانی و پرخرج با یونان (ب) نبردهای پی در پی با اقوام بیابانگرد در مرزهای غربی
 پ) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف (ت) جنگ های طولانی و پرخرج با سکاها
- ۵- کدام عوامل ضربه سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد؟
 الف) شیوع بیماری مرگبار طاعون و فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر
 ب) شیوع بیماری مرگبار طاعون و اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی
 پ) فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
 ت) شیوع بیماری مرگبار طاعون و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
- ۶- کدام حادثه اُبهت و عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت؟
 الف) شکست دولت ساسانی از رومیان و قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
 ب) شکست دولت ساسانی از رومیان
 پ) شکست دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
 ت) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف و شکست دولت ساسانی از رومیان
- ۷- پس از خسرو پرویز در مدت کوتاهی در ایران چند نفر به تخت شاهی نشستند؟
 الف) بیش از ده تن (ب) کمتر از ده تن (پ) بیش از ۱۵ تن (ت) کمتر از ۱۵ تن
- ۸- پس از کدام ماجرا، دسته ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب که به مرزهای ایران حمله کرده بودند، شکست خورد؟
 الف) شکست ساسانیان از روم (ب) طغیان شدید رودهای دجله و فرات
 پ) از میان برداشتن دولت آل منذر توسط خسرو پرویز (ت) بروز بیماری مرگبار طاعون
- ۹- زرتشتیان ساکن کدام در منطقه به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند؟
 الف) عمان (ب) یمن (پ) بحرین (ت) حیره
- ۱۰- کدام پادشاه ایران در سال هفتم هجری توسط حضرت محمد(ص) به اسلام دعوت شد؟
 الف) شاپور اول (ب) خسرو پرویز (پ) بهرام پنجم (ت) خسرو انوشیروان
- ۱۱- اعراب مسلمان در اواخر دوران کدام خلیفه به منطقه سواد حمله کردند؟
 الف) ابوبکر (ب) عمر (پ) عثمان (ت) معاویه
- ۱۲- اعراب مسلمان در کدام چه سالی در قادسیه به سختی سپاه ایران را به سختی شکست دادند؟
 الف) ۱۴ ق (ب) ۱۶ ق (پ) ۲۱ ق (ت) ۲۳ ق
- ۱۳- حملات جدی اعراب به ایران در ابتدای دوره کدام خلیفه صورت گرفت؟

- الف) ابوبکر (ب) عمر عثمان (پ) معاویه (ت)
- ۱۴- اعراب در کدام جنگ تیسفون پایتخت پرآوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند؟
- الف) جسر (ب) فتح الفتوح (پ) جلولا (ت) قادسیه
- ۱۵- پیروزی اعراب مسلمان در کدام جنگ سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد؟
- الف) جسر (ب) نهاوند (پ) جلولا (ت) قادسیه
- ۱۶- کدام جنگ اعراب با ساسانیان به فتح الفتوح معروف شد؟
- الف) جسر (ب) نهاوند (پ) جلولا (ت) قادسیه
- ۱۷- کدام حادثه موجب تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب در قادسیه شد؟
- الف) اختلاف‌های داخلی ایرانیان و ناامیدی رستم فرخزاد (ب) پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام (پ) همکاری دهقانان و برخی قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان (ت) آمدن جنگاوران تازه‌نفس به جبهه اعراب مسلمان
- ۱۸- کدام مورد از عوامل شکست ساسانیان در جنگ قادسیه نمی‌باشد؟
- الف) اختلاف‌های داخلی ایرانیان (ب) ناامیدی رستم فرخزاد، فرمانده سپاه ساسانی از پیروزی (پ) همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان (ت) خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر مسیحیان اندلس
- ۱۹- مهاجرت‌های اعراب به ایران از دوران فتوحات با چه هدفی شروع شد؟
- الف) گرفتن جزیه و مالیات از ایرانیان (ب) جلوگیری از مهاجرت ایرانیان به عراق (پ) آمیختگی نژادی اعراب و ایرانیان (ت) تحکیم سلطه مسلمانان بر ایران
- ۲۰- دفترهای دیوانی در عهد خلفای نخستین به چه خط و زبانی نوشته می‌شد؟
- الف) خط و زبان آرامی (ب) خط و زبان عربی (پ) خط و زبان اشکانی (ت) خط و زبان پهلوی
- ۲۱- در زمان حکومت بنی‌امیه، مناطق مختلف ایران تحت فرمان و نظارت چه کسی اداره می‌شد؟
- الف) والی مدینه (ب) والی عراق (پ) والی شام (ت) والی خراسان
- ۲۲- نخستین سلسله ایرانی در دوران اسلامی توسط چه کسی بنیانگذاری شد؟
- الف) طاهر بن حسین (ب) یعقوب لیث (پ) امیراسماعیل سامانی (ت) حسن بن زید علوی
- ۲۳- کدامی از والیان اموی زیر بر عراق و ایران فرمان نراندند؟
- الف) زیاد بن ابیه (ب) حجاج بن یوسف ثقفی (پ) عمرو بن عاص (ت) یوسف بن عمر
- ۲۴- در زمان معاویه چند مرد جنگی عرب به همراه اعضای خانواده‌ی خود به داخل ایران کوچ کردند؟
- الف) ۲۰ هزار (ب) ۳۰ هزار (پ) ۵۰ هزار (ت) ۶۰ هزار
- ۲۵- با چه حادثه‌ای شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی به نفع ایرانیان تغییر محسوسی یافت؟
- الف) روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس (ب) شکست ساسانیان از اعراب و روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس (پ) شکست ساسانیان از اعراب و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد (ت) روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد
- ۲۶- دولت عرب‌گرا بود و نسبت به غیرعرب‌ها، خشونت و نفرت خاصی نشان می‌داد و به تحقیر آنان می‌پرداخت؟

- الف) عباسیان (ب) فاطمیان (پ) دوره خلافت عثمان (ت) امویان
 ۲۷- شعوبیان در چه زمینه‌ای در مقابل سلطه اعراب فعالیت می‌کردند؟
 الف) سیاسی- اجتماعی (ب) سیاسی- فرهنگی (پ) فرهنگی- اجتماعی (ت) فرهنگی- مذهبی
 ۲۸- شعوبی در چه دوره‌ای نیز همچنان در عراق فعال بود؟
 الف) اواخر دوره‌ی اموی (ب) دوره اول عباسیان (پ) دوره دوم عباسیان (ت) تا اواخر حکومت معتصم
 ۲۹- کدام یک از عوامل زمینه‌ساز قیام‌های مختلف ایرانیان در دوره خلافت عباسی نمی‌باشد؟
 الف) تداوم سلطه اعراب (ب) قتل ابوسلمه خُلال و ابومسلم (پ) نابودی خاندا نه‌ای برمکیان و سهل (ت) تحقیر ایرانیان و گرفتن مالیت‌های سنگین
 ۳۰- بیشتر شهرها و مناطق ایران در چه مدت به تسخیر اعراب مسلمان درآمد؟
 الف) کمتر از ۱۰ سال (ب) بیشتر از ۱۰ سال (پ) بیشتر از ۲۰ سال (ت) کمتر از ۲۰ سال
 ۳۱- پس از ورود اسلام به ایران ساکنان کدام شهر نیز همگی یکجا مسلمان شدند؟
 الف) اصفهان (ب) شهر ری (پ) شهر قم (ت) پادگان قزوین
 ۳۲- در کدام دوره نیز روند پذیرش اسلام در ایران کند بود؟
 الف) دوره خلافت عثمان (ب) دوره خلافت علی(ع) (پ) دوره‌ی خلافت امویان (ت) عصر خلافت عباسیان
 ۳۳- در کدام دوره گرایش به اسلام در ایران شتاب گرفت؟
 الف) دوره خلافت عثمان (ب) دوره خلافت علی(ع) (پ) دوره‌ی خلافت امویان (ت) عصر خلافت عباسیان
 ۳۴- کدام شهرها در نتیجه مهاجرت گروهی از شیعیان و علویان به دیار آنان با اسلام آشنا و مسلمان شدند؟
 الف) قم و مازندران و گیلان (ب) مشهد، اصفهان و شیراز (پ) قم و اصفهان (ت) مازندران، آذربایجان و اردبیل
 ۳۵- کدام یک از عوامل نارضایتی و خشم مردم ایران نسبت به اعراب مسلمان نمی‌باشد؟
 الف) قتل ابوسلمه خُلال و ابومسلم (ب) نابودی خاندان‌های برمکیان (پ) سختگیری و ستم به شیعیان (ت) گرفتن جزیه و مالیات از ایرانیان

پاسخنامه درس هشتم

- ۱- ب) مجاورت مرزهای جنوب و جنوب غربی
- ۲- پ) جلوگیری از یورش یورش اعراب بدوی
- ۳- ت) خسرو انوشیروان
- ۴- پ) اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف
- ۵- ت) شیوع بیماری مرگبار طاعون و طغیان شدید رودهای دجله و فرات
- ۶- پ) شکست دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران
- ۷- الف) بیش از ده تن
- ۸- پ) از میان برداشتن دولت آل‌منذر توسط خسرو پرویز
- ۹- پ) بحرین
- ۱۰- ب) خسرو پرویز
- ۱۱- الف) ابوبکر
- ۱۲- الف) ۱۴ ق
- ۱۳- ب) عمر
- ۱۴- ت) قادیسیه
- ۱۵- ب) نهاوند
- ۱۶- ب) نهاوند
- ۱۷- ب) پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام
- ۱۸- ت) خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر مسیحیان اندلس
- ۱۹- ت) تحکیم سلطه مسلمانان بر ایران
- ۲۰- ت) خط و زبان پهلوی
- ۲۱- ب) والی عراق
- ۲۲- الف) طاهر بن حسین
- ۲۳- پ) عمرو بن عاص
- ۲۴- پ) ۵۰ هزار
- ۲۵- ت) روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد
- ۲۶- ت) امویان
- ۲۷- پ) فرهنگی - اجتماعی (ت) فرهنگی - مذهبی
- ۲۸- ب) دوره اول عباسیان
- ۲۹- ت) تحقیر ایرانیان و گرفتن مالیت های سنگین
- ۳۰- ت) کمتر از ۲۰ سال
- ۳۱- ت) پادگان قزوین
- ۳۲- پ) دوره‌ی خلافت امویان
- ۳۳- ت) عصر خلافت عباسیان
- ۳۴- الف) قم و مازندران و گیلان

سؤالات چهارگزینه‌ای درس نهم

۱. از چه زمانی، ایرانیان سلسله حکومت‌هایی تشکیل دادند و به تدریج مناطق مختلف ایران را از زیر سلطه مستقیم خلفای عباسی خارج کردند؟
 (الف) ابتدای قرن دوم تا اواخر قرن چهارم هجری
 (ب) ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن چهارم هجری
 (پ) ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری
 (ت) ابتدای قرن دوم تا اواخر قرن پنجم هجری
۲. فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در در چه زمانی، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی فراهم کرد؟
 (الف) دو سده نخست هجری (ب) قرن سوم و چهارم (پ) سده‌ی چهارم و پنجم (ت) سده‌ی سوم تا پنجم
۳. چه کسی از سوی مأمون، خلیفه عباسی به حکومت خراسان منصوب شد؟
 (الف) اسماعیل بن نوح (ب) طاهر (پ) یعقوب (ت) حسن بن زید
۴. کدام سلسله‌ها، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند؟
 (الف) طاهریان (ب) آل زیار (پ) علویان طبرستان (ت) سامانیان
۵. کدام گروه در سده‌های نخستین هجری، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند؟
 (الف) دهقانان (ب) کشاورزان (پ) صنعتگران (ت) نظامیان
۶. بنیانگذار حکومت علویان طبرستان که بود؟
 (الف) حسن بن قاسم (ب) ناصر کبیر (پ) حسن اطروش (ت) حسن بن زید
۷. چه کسانی نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند؟
 (الف) آل طاهر (ب) آل بویه (پ) سادات علوی (ت) داعیان عباسی
۸. یعقوب لیث صفاری منصوب به کدام منطقه سیستان بود؟
 (الف) زابل (ب) مکران (پ) بلخ (ت) قرنین
۹. یعقوب فعالیت اجتماعی و سیاسی خود را با چه اقدامی آغاز کرد؟
 (الف) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و جنگ علیه خوارج
 (ب) جنگ علیه خوارج و مبارزه با راهزنان و دزدان
 (پ) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان
 (ت) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و مبارزه با راهزنان و دزدان
۱۰. بویه پس از رها کردن شغل صیادی، به همراه پسرانش چه حرفه‌ای را برگزیدند و به خدمت چه کسانی درآمدند؟
 (الف) نظامی - سپاهیان طاهری (ب) تجارت - امیران سامانیان (پ) تجارت - آل زیار (ت) نظامی - سرداران دیلمی
۱۱. بنیانگذاران کدام سلسله‌های ایرانی با فرمان و تأیید خلیفه عباسی به حکومت رسیدند؟
 (الف) طاهریان و صفاریان (ب) طاهریان و سامانیان (پ) صفاریان و سامانیان (ت) آل زیار و سامانیان
۱۲. بنیانگذاران کدام سلسله‌ها، بدون اجازه و تأیید قدرت خلیفه عباسی را به دست گرفتند؟
 (الف) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، طاهر بن حسین، پسران بویه
 (ب) امیر اسماعیل سامانی، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه
 (پ) امیر اسماعیل سامانی، یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج
 (ت) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه

۱۳. امیران کدام سلسله‌ها عموماً نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند؟

الف) طاهریان و صفاریان (ب) طاهریان و سامانیان (پ) صفاریان و سامانیان (ت) آل زیار و سامانیان

۱۴. اظهار اطاعت امیران طاهری و سامانی نسبت به خلافت، چه نتیجه‌ای داشت؟

الف) موجب رویگردانی مردم نسبت به آن‌ها را فراهم آورد (ب) زمینه استقلال ایران از خلافت عباسی را فراهم کرد
پ) موجب حمایت خلیفه از آنان می‌شد (ت) به قدرت آنان در نظر عامه مردم مسلمان مقبولیت و مشروعیت می‌بخشید.

۱۵. روابط کدام حکومت با خلافت عباسی همواره خصومت آمیز بود؟

الف) آل زیار (ب) صفاریان (پ) علویان طبرستان (ت) سامانیان

۱۶. چرا خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای یعقوب ارسال نمود؟

الف) سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی (ب) موفقیت‌های او در سرکوب خوارج
پ) جهاد با کفار مرزهای شرقی (ت) تصرف نیشابور و از بین بردن طاهریان

۱۷. پس از کدام حادثه، روابط خلیفه عباسی و صفاریان به خصومت گرایید؟

الف) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان
ب) لشکرکشی یعقوب به سوی بغداد

پ) حمله عمرولیث به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان

ت) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی او به سوی بغداد

۱۸. چرا در جنگ میان عمرو با امیر اسماعیل سامانی، خلیفه جانب سامانیان را گرفت؟

الف) بی‌اعتمادی عباسیان نسبت به صفاریان (ب) نافرمانی عمرولیث از خلیفه
پ) از میان برداشتن حکومت طاهریان توسط صفاریان (ت) لشکرکشی عمرولیث به سوی بغداد

۱۹. کدام امیر پیش از حمله به بغداد توسط غلام سربازان شورشی خود کشته شد؟

الف) یعقوب لیث (ب) عمرو لیث (پ) قابوس بن وشمگیر (ت) مردوایج

۲۰. کدام یک از مؤسسان حکومت آل بویه با مشاهده اوضاع نابسامان خلافت، بغداد را تسخیر کرد اما خلافت را از

بین نبرد؟

الف) فناخسرو (ب) علی (پ) حسن (ت) احمد

۲۱. امیران کدام سلسله‌ها به مراتب تأثیر بیشتری بر ایران و ایرانیان داشتند؟

الف) طاهریان، صفاریان، سامانیان، آل بویه (ب) آل زیار، علویان طبرستان، سامانیان، آل بویه
پ) آل زیار، صفاریان، سامانیان، آل بویه (ت) علویان طبرستان، صفاریان، سامانیان، آل بویه

۲۲. مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی چه بود؟

الف) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران

ب) زمینه برای وحدت ملی و پیدایش سلسله‌های مستقل

پ) کاهش وابستگی اقتصادی ایران به خلفای عباسی

ت) استقلال فرهنگی ایران و ایرانیان از خلافت عباسی

۲۳. بعد از کدام واقعه در ایران دوره نخستین اسلامی به مرور آرامش نسبی بر جامعه حکم فرما و از شدت آشوب

ها و جنبش‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی کاسته شد؟

الف) انتخاب ایران به عنوان وزرای خلافت عباسی

ب) تأسیس حکومت طاهریان

پ) پس از تأسیس نخستین سلسله‌های نیمه‌مستقل ایرانی

ت) قرارگرفتن اداره امور مناطق مختلف کشور توسط کارگزاران ایرانی

۲۴. در دوره ی کدام حکومت‌ها فعالیت های اقتصادی در ایران از رونق مناسبی برخوردار بود؟

(الف) طاهریان، سامانیان و آل بویه

(ب) صفاریان، سامانیان و آل بویه

(پ) طاهریان، علویان طبرستان و آل بویه

(ت) طاهریان، سامانیان و آل زیار

۲۵. کدام مورد از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه نمی‌باشد؟

(الف) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی

(ب) قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر

(پ) حمایت همه‌جانبه خلافت عباسی از این سلسله‌ها

(ت) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم

۲۶. از چه زمانی روند گروش ایرانیان به اسلام شتاب بیشتری گرفت؟

(الف) دوره خلافت عثمان

(ب) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی در ایران

(پ) پس از به دست گرفتن قدرت توسط امیران ایرانی قدرت

(ت) دوره خلافت امام علی(ع)

۲۷. امیران کدام سلسله‌ها پیرو مذهب تشیع بودند و به تقویت و گسترش آن مذهب در ایران کمک کردند؟

(الف) علویان طبرستان و آل بویه (ب) طاهریان و آل بویه

(پ) علویان طبرستان و سامانیان

(ت) صفاریان و سامانیان

۲۸. در کدام دوره مراسم عزاداری امام حسین در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می شد و

حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد؟

(الف) آل بویه

(ب) آل زیار

(پ) علویان طبرستان

(ت) سامانیان

۲۹. با ورود اسلام به ایران کدام زبان همچنان در میان عامه مردم در اکثر نقاط ایران رواج داشت؟

(الف) فارسی باستان

(ب) پهلوی قدیم

(پ) فارسی دری

(ت) زبان عربی

۳۰. کدام امیر ایرانی شاعران را به سرودن شعر فارسی تشویق کرد؟

(الف) طاهر

(ب) عضدالدوله

(پ) یعقوب لیث

(ت) عبدالله طاهر

۳۱. در کدام دوره زبان و ادب فارسی اوج گرفت؟

(الف) آل بویه

(ب) صفاریان

(پ) علویان طبرستان

(ت) سامانیان

۳۲. پدر شعر فارسی کیست و در کدام دوره می زیست؟

(الف) رودکی - صفاریان

(ب) رودکی سامانیان

(پ) صائب تبریزی - طاهریان

(ت) صائب تبریزی - سامانیان

۳۳. حکیم ابوالقاسم فردوسی در چه زمانی شروع به سرودن شاهنامه کرد؟

(الف) اواخر دوره آل بویه

(ب) اوایل دوره سامانی

(پ) اواخر دوره سامانی

(ت) اوایل دوره طاهری

۳۴. فردوسی پس از سقوط سامانیان، شاهنامه را به چه کسی تقدیم کرد؟

(الف) عبدالملک نوح

(ب) خلیفه عباسی

(پ) سلطان مسعود غزنوی

(ت) سلطان محمود غزنوی

۳۵. ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی در کدام دوره به زبان فارسی ترجمه شد؟

(الف) آل بویه

(ب) صفاریان

(پ) علویان طبرستان

(ت) سامانیان

۳۶. نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی چه کتابی است؟

(الف) صورة الارض

(ب) المسالك والممالك

(پ) حدود العالم من المشرق الى المغرب

(ت) تحقیق ماللهند

۳۷. در سده‌های نخستین هجری، مهم‌ترین مراکز آموزشی کجا بودند؟

(الف) مساجد

(ب) مدارس

(پ) نظامیه‌ها

(ت) بیمارستان‌ها

۳۸. مدرسه پزشکی جندی شاپور در چه زمانی آغاز به کار کرده بود؟

(الف) هخامنشیان

(ب) اشکانیان

(پ) ساسانیان

(ت) سده‌ی نخست هجری

۳۹. چه کسی فلسفه مشایی را پایه‌گذاری کرد؟

(الف) ملاصدرا

(ب) ابن سینا

(پ) فارابی

(ت) ابن رشد

۴۰. برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام که فلسفه مثنوی را به کمال رسانید، کیست؟

الف) ملاصدرا   ب) ابن سینا   پ) فارابی   ت) ابن رشد

۴۱. از برجسته‌ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی اسلامی که در ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری، جغرافیا، هندشناسی و ... مقام شامخ داشت، که بود؟

الف) ابوریحان بیرونی   ب) ابن سینا   پ) فارابی   ت) ابن رشد

۴۲. به گفته جرج سارتن، پدر تاریخ علم، چه کسی «بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطی بود»؟

الف) ابوریحان بیرونی   ب) ابن سینا   پ) زکریای رازی   ت) جرجیس بن جبرائیل

۴۳. کاشف الکل و جوهر گوگرد (اسید سولفوریک) چه کسی است؟

الف) ابوریحان بیرونی   ب) ابن سینا   پ) زکریای رازی   ت) جرجیس بن جبرائیل

۴۴. در سده‌های نخستین هجری، تجارت دریایی خلیج فارس با کدام مناطق گسترش یافت؟

الف) هندوستان، شمال آفریقا، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا

ب) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا

پ) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و اروپا

ت) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شمال آفریقا

۴۵. چرا در قرون نخستین هجری دریانوردی و تجارت دریایی توسعه چشمگیری یافت؟

الف) استفاده از کتب جغرافیایی اروپاییان به‌ویژه یونان   ب) استفاده از دانش جغرافیا و دریانوردی ایرانیان

پ) حمایت خلفا از دریانوردی و تجارت   ت) در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام

۴۶. در سده‌های نخست هجری، کدام بندر به یکی از کانون‌های اصلی مبادلات اقتصادی منطقه‌ای و جهانی تبدیل

شد؟

الف) بندر هرمز   ب) بندر عباس   پ) بندر سیراف   ت) بندر بوشهر

پاسخنامه

- ۱- پ) ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری
- ۲- الف) دو سده نخست هجری
- ۳- ب) طاهر
- ۴- پ) علویان طبرستان
- ۵- الف) دهقانان
- ۶- ت) حسن بن زید
- ۷- پ) سادات
- ۸- ت) قرنین
- ۹- الف) شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و جنگ علیه خوارج
- ۱۰- ت) نظامی - سرداران دیلمی
- ۱۱- ب) طاهریان و سامانیان
- ۱۲- ت) یعقوب لیث صفاری، حسن بن زید، مرداویج، پسران بویه
- ۱۳- ب) طاهریان و سامانیان
- ۱۴- ت) به قدرت آنان در نظر عامه مردم مسلمان مقبولیت و مشروعیت می بخشید.
- ۱۵- پ) علویان طبرستان
- ۱۶- الف) سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی
- ۱۷- ت) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی او به سوی بغداد
- ۱۸- الف) بی‌اعتمادی عباسیان نسبت به صفاریان
- ۱۹- ت) مرداویج
- ۲۰- ت) احمد
- ۲۱- الف) طاهریان، صفاریان، سامانیان، آل بویه
- ۲۲- الف) کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران
- ۲۳- ت) قرارگرفتن اداره امور مناطق مختلف کشور توسط کارگزاران ایرانی
- ۲۴- الف) طاهریان، سامانیان و آل بویه
- ۲۵- پ) حمایت همه‌جانبه خلافت عباسی از این سلسله‌ها
- ۲۶- پ) پس از به دست گرفتن قدرت توسط امیران ایرانی قدرت
- ۲۷- الف) علویان طبرستان و آل بویه
- ۲۸- الف) آل بویه
- ۲۹- پ) فارسی دری
- ۳۰- پ) یعقوب لیث
- ۳۱- ت) سامانیان
- ۳۲- ب) رودکی سامانیان
- ۳۳- پ) اواخر دوره سامانی
- ۳۴- ت) سلطان محمود غزنوی
- ۳۵- ت) سامانیان
- ۳۶- پ) حدود العالم من المشرق الی المغرب
- ۳۷- الف) مساجد

۳۸- پ) ساسانیان

۳۹- پ) فارابی

۴۰- ب) ابن سینا

۴۱- الف) ابوریحان بیرونی

۴۲- پ) زکریای رازی

۴۳- پ) زکریای رازی

۴۴- ب) هندوستان، چین، جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا

۴۵- ت) در نتیجه گسترش و یکپارچگی جغرافیای جهان اسلام

۴۶- پ) بندر سیراف

درس دهم

۱. چگونه شماری از ترکان به صورت فردی یا طایفه ای و قبیله ای به دین اسلام گرویدند و به درون قلمرو اسلامی راه یافتند؟

الف) از طریق تجارت با مسلمانان (ب) لشکرکشی به مناطق شرقی ایران
پ) در جریان لشکرکشی های جهادی مسلمانان به ماوراءالنهر (ت) از طریق حمله مغولان به ایران

۲. کدام یک از غلامان ترک در دربار سامانیان به مقام سپهسالاری رسید؟

الف) سبکتکین (ب) البتکین (پ) محمود غزنوی (ت) مسعود غزنوی
۳. البتکین در کجا زمینه ایجاد حکومتی محلی را فراهم کرد؟

الف) لاهور (ب) دهلی (پ) نیشابور (ت) غزنه
۴. مؤسس سلسله غنویان چه کسی بود؟

الف) سبکتکین (ب) البتکین (پ) محمود غزنوی (ت) مسعود غزنوی
۵. محمود غزنوی همزمان به کدام خلیفه عباسی به قدرت رسید؟

الف) معتصم (ب) مستعصم (پ) المقتدر بالله (ت) القادر بالله
۶. چرا محمود غزنوی به ری که تحت حاکمیت آل بویه بود، حمله برد؟

الف) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا)

ب) با هدف تحکیم پایه های قدرت خود

پ) با هدف تحکیم پایه های قدرت خود و در پوشش جهاد در راه خدا (غزا)

ت) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا) و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی

۷. بهانه سلطان محمود غزنوی برای حمله به هند چه بود؟

الف) جهاد در راه خدا (ب) تحکیم پایه های قدرت خود

پ) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی (ت) دستیابی به ثروت معابد هندوستان

۸. هدف و انگیزه اصلی سلطان محمود غزنوی برای حمله به هند چه بود؟

الف) جهاد در راه خدا (ب) تحکیم پایه های قدرت خود

پ) مبارزه با مخالفان خلافت عباسی (ت) دستیابی به ثروت فراوان معابد هندوستان

۹. مهم ترین نتایج حمله محمد غزنوی به هند چه بود؟

الف) دستیابی به ثروت معابد و ورود اسلام به هند

ب) ورود و گسترش دین اسلام و زبان فارسی به شبه قاره هند

پ) دستیابی به ثروت معابد و ورود زبان فارسی به شبه قاره هند

ت) گسترش دین اسلام در هند و گرفتن فرمان حکومت از خلیفه

۱۰. مسعود غزنوی کدام در نبرد و در مقابل چه کسی از سلجوقیان شکست خورد؟

الف) ملازگرد - آلبارسلان (ب) دندانقان - آلارسلان (پ) ملازگرد - طغرل (ت) دندانقان - طغرل

۱۱. سلجوقیان پس از گرویدن به اسلام کجا نخست در ..... و سپس در ..... مستقر شدند مستقر شدند.

الف) خراسان - ماوراءالنهر (ب) خوارزم - خراسان (پ) ماوراءالنهر - خوارزم (ت) ماوراءالنهر - خراسان

۱۲. طغرل سلجوقی کدام شهر را به عنوان مرکز حکومت خود برگزید؟

الف) نیشابور (ب) مشهد (پ) غزنه (ت) اصفهان

۱۳. پس از فتح بغداد توسط طغرل سلجوقی، خلیف به وی چه لقبی داد؟

الف) سلطان عین الدوله (ب) سلطان یمین الدوله (پ) سلطان امین الدوله (ت) سلطان رکن الدوله

۱۴. آلب ارسلان در کدام نبرد سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند؟

الف) ملازگرد (ب) دندانقان (پ) قطوان (ت) چادران

۱۵. در زمان آلب ارسلان، قلمرو سلجوقیان از ..... در شرق تا ..... گسترش یافت؟

الف) جیحون - دریای سرخ (ب) رود جیحون - دریای مدیترانه

(پ) رود سیحون - دریای مدیترانه (ت) رود سیحون - دریای سرخ

۱۶. وسیع ترین قلمرو یک حکومت در ایران دوران اسلامی در زمان کدام فرمانروا بود؟

الف) شاه عباس صفوی (ب) سلطان محمود غزنوی (پ) آلب ارسلان سلجوقی (ت) سلطان محمد خوارزمشاه

۱۷. در زمان کدام فرمانروا، سلسله سلجوقی به اوج قدرت رسید؟

الف) آلب ارسلان (ب) سنجر (پ) برکیارق (ت) ملکشاه

۱۸. حکومت سلجوقیان به چه دلیل دچار ضعف شد؟

الف) یورش خوارزمشاهیان (ب) شکست در برابر قراختاییان

(پ) مردم به دلیل مالیات‌های بسیار (ت) اختلافات فراوان بر سر قدرت و جانشینی

۱۹. هجوم کدام اقوام در دوره سلجوقیان منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد؟

الف) قراختاییان و غزها (ب) قراختاییان و غزها (پ) قراختاییان و قراختاییان (ت) قراختاییان و ایلک‌خانیان

۲۰. با پیروزی چه کسی بر آخرین سلطان سلجوقی (۵۹۰ ق)، دولت سلجوقیان منقرض شد؟

الف) اتسز خوارزمشاه (ب) محمد خوارزمشاه (پ) تکش خوارزمشاه (ت) جلال‌الدین خوارزمشاه

۲۱. در زمان سنجر، کدام حاکم خوارزم با مشاهده ضعف حکومت سلجوقی ادعای استقلال کرد؟

الف) اتسز (ب) محمد (پ) تکش (ت) جلال‌الدین

۲۲. آخرین سلطان سلجوقی که بود؟

الف) سنجر (ب) برکیارق (پ) آلب ارسلان (ت) طغرل سوم

۲۳. کدام سلطان خوارزمشاه نیز توسعه طلبی را وجه همت خود قرار داد و غوریان، قراختاییان و ملوک مازندران را برانداخت و بر کرمان نیز مسلط شد؟

الف) اتسز خوارزمشاه (ب) محمد خوارزمشاه (پ) تکش خوارزمشاه (ت) جلال‌الدین خوارزمشاه

۲۴. چرا در زمان سلطان محمد روابط خوارزمشاهیان با خلافت عباسی، به دلیل این که حکومتش مورد تأیید خلیفه عباسی قرار نگرفت، به تیرگی گرایید؟

الف) دستیابی خوارزمشاه به ثروت (ب) کمک به مخالفان خلافت عباسی

(پ) اختلافات بر سر قدرت و جانشینی (ت) عدم تأیید حکومتش توسط خلیفه عباسی

۲۵. حمله چنگیزخان مغول در زمان کدام سلطان خوارزمشاه اتفاق افتاد؟

الف) محمد خوارزمشاه (ب) اتسز خوارزمشاه (پ) تکش خوارزمشاه (ت) جلال‌الدین خوارزمشاه

۲۶. فرمانروایان غزنوی برای اداره قلمرو رو به توسعه خود، از دیوانسالاران کدام حکومت‌ها استفاده نمودند؟

الف) طاهریان - سامانیان (ب) طاهریان - زیاریان (پ) سامانیان - آل بویه (ت) آل بویه - زیاریان

۲۷. نقش چه کسی در ساختار نظام اداری ایران عصر سلجوقی بسیار برجسته است؟

الف) عمیدالملک کندی (ب) رشیدالدین فضل‌الله (پ) خواجه نصیر توسی (ت) خواجه نظام‌الملک

۲۸. نظام اداری کدام حکومت الگویی مطلوبی برای حکومت‌های پس از خود شد؟

الف) سلجوقی (ب) غزنوی (پ) خوارزمشاهی (ت) سامانی

۲۹. در دوران حکومت های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی شهرها از چند بخش تشکیل شده بودند؟
 الف) دو بخش (ب) سه بخش (پ) چهار بخش (ت) پنج بخش
۳۰. در دوره سلجوقی به چه دلیل طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت؟
 الف) توسعه مناسبات شهری و توسعه روابط تجاری با سرزمین‌های دیگر
 ب) برقراری امنیت در شهرها و توسعه مناسبات شهری
 پ) رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری
 ت) رشد تجارت و توسعه مناسبات شهری
۳۱. کدام یک از جمله شهرهای مهم دوران سلجوقیان بودند؟
 الف) تبریز، اصفهان، مرو و نیشابور (ب) ری، اصفهان، سمرقند و نیشابور
 پ) ری، خوارزم، مرو و نیشابور (ت) ری، اصفهان، مرو و نیشابور
۳۲. بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی دوره سلجوقیان را عمدتاً چه کسانی تشکیل می دادند؟
 الف) شیعیان دوازده امامی (ب) اسماعیلیان (پ) پیروان اهل تسنن (ت) پیروان تشیع
۳۳. مهم ترین مراکز شیعه‌نشین ایران کدام شهرها بودند؟
 الف) بیهق، ری، گرگان، ساری و اصفهان (ب) بیهق، ری، اصفهان، ساری و قم
 پ) بیهق، ری، گرگان، مشهد و قم (ت) بیهق، ری، گرگان، ساری و قم
۳۴. کدام گروه از مهم ترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی بودند؟
 الف) شیعیان دوازده امامی (ب) اسماعیلیان (پ) پیروان اهل تسنن (ت) پیروان تشیع
۳۵. در عصر حکومت های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی مهمترین فعالیت اقتصادی مردم ایران چه بود؟
 الف) دامداری (ب) تجارت و بازرگانی (پ) کشاورزی (ت) صنعت
۳۶. در دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، موقعیت اقتصادی و اجتماعی کدام گروه به زوال رفت؟
 الف) دهقانان (ب) تجار و بازرگانان (پ) صنعتگران (ت) کشاورزان
۳۷. عمده ترین شکل مالکیت زمین در ایران به چه صورت بود؟
 الف) مالکیت دولتی یا دیوانی (ب) املاک خاصه (پ) زمین های وقفی (ت) نظام اقطاع
۳۸. در عصر سلجوقی با تدبیر چه کسی نظام اقطاع گسترش یافت؟
 الف) عمیدالملک کندی (ب) رشیدالدین فضل الله (پ) خواجه نصیر توسی (ت) خواجه نظام الملک
۳۹. در دوره سلجوقی چه عواملی به رشد تجارت کمک کرد؟
 الف) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد
 ب) حمایت فرمانروایان، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد
 پ) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و حمایت فرمانروایان
 ت) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمایت فرمانروایان و وجود نظام دیوانی کارآمد
۴۰. در دوره سلجوقی چه کسانی نقش مهمی در توسعه تجارت خارجی ایفا می کردند؟
 الف) بانکداران (ب) بازرگانان (پ) مبلغان مذهبی (ت) صرافان
۴۱. دوران توسعه زبان و ادبیات فارسی و ظهور بزرگ ترین نویسندگان و شاعران زبان فارسی چه زمانی است؟
 الف) قرن های چهارم تا هفتم (ب) قرن های چهارم تا ششم
 پ) قرن های سوم تا هشتم (ت) قرن های پنجم تا هفتم
۴۲. در کدام عصر شعر فارسی به اوج خود رسید؟
 الف) طاهریان (ب) غزنویان (پ) سامانیان (ت) سلجوقیان

۴۳. کدام عامل از عوامل توسعه هر چه بیشتر زبان و ادبیات فارسی در دوره‌ی سلجوقیان به شمار نمی‌آید؟

الف) رشد شهرها (ب) تأسیس و توسعه مراکز آموزشی

پ) توسعه روزافزون دیوان سالاران ایرانی در حکومت سلجوقی حمایت (ت) حمایت فرمانروایان از علما و دانشمندان

۴۴. کدام یک از مشهورترین شاعران و نویسندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی بودند؟

الف) صائب تبریزی، انوری، خاقانی و عطار (ب) سنایی، انوری، خاقانی و صائب تبریزی

پ) سنایی، انوری، صائب تبریزی و عطار (ت) سنایی، انوری، خاقانی و عطار

۴۵. دانشمندان زیر به ترتیب در کدام دوره حضور فعالیت می‌کردند؟

ابوریحان بیرونی - خیام نیشابوری - ابوالعباس لوکری - ابن سینا

الف) سلجوقی، غزنوی، سلجوقی (ب) غزنوی، سلجوقی، سلجوقی، غزنوی

پ) غزنوی، سلجوقی، سلجوقی، غزنوی (ت) غزنوی، سلجوقی، غزنوی، سلجوقی

۴۶. آخرین نظامیه در کجا بود و توسط چه کسی نابود شد؟

الف) نیشابور - چنگیزخان (ب) نیشابور - هلاکوخان (پ) بغداد - چنگیزخان (ت) بغداد - هلاکوخان

۴۷. کدام یک از در شکوفایی هر چه بیش تر هنر و معماری دوره سلجوقیان تأثیر به‌سزایی داشت؟

الف) تأسیس و توسعه مراکز آموزشی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان

ب) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، تأسیس و توسعه مراکز آموزشی و حمایت دولتمردان

پ) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان

ت) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و تأسیس و توسعه مراکز آموزشی

۴۸. اولین مسجد چهار ایوانی در ایران، کدام مسجد است؟

الف) مسجد جامع یزد (ب) مسجد کبود تبریز (پ) مسجد جمعه اصفهان (ت) مسجد گوهرشاد مشهد

۴۹. مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند به تدریج به کجا انتقال یافت؟

الف) یزد (ب) کاشان (پ) ری (ت) نیشابور

۵۰. کدام هنر در عصر سلجوقی یکی از درخشان‌ترین دوران خود را در تاریخ ایران پشت سر گذاشت؟

الف) بافندگی (ب) نقاشی (پ) گچبری (ت) فلزکاری

پاسخنامه درس دهم

- ۱- پ) در جریان لشکرکشی های جهادی مسلمانان به ماوراءالنهر
- ۲- ب) البتکین
- ۳- ت) غزنه
- ۴- پ) محمود غزنوی
- ۵- ت) القادر بالله
- ۶- ت) در پوشش جهاد در راه خدا (غزا) و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی
- ۷- الف) جهاد در راه خدا
- ۸- ت) دستیابی به ثروت فراوان معابد هندوستان
- ۹- ب) ورود و گسترش دین اسلام و زبان فارسی به شبه قاره هند
- ۱۰- پ) ملازگرد - طغرل
- ۱۱- ت) ماوراءالنهر - خراسان
- ۱۲- الف) نیشابور
- ۱۳- ت) سلطان رکن الدوله
- ۱۴- الف) ملازگرد
- ۱۵- پ) رود سیحون - دریای مدیترانه
- ۱۶- پ) آلبارسلان سلجوقی
- ۱۷- ت) ملکشاه
- ۱۸- ت) اختلافات فراوان بر سر قدرت و جانشینی
- ۱۹- ب) قراختائیان و غُزها
- ۲۰- پ) تکش خوارزمشاه
- ۲۱- الف) اتسز
- ۲۲- ت) طغرل سوم
- ۲۳- ب) محمدخوارزمشاه
- ۲۴- ت) عدم تأیید حکومتش توسط خلیفه عباسی
- ۲۵- الف) محمدخوارزمشاه
- ۲۶- پ) سامانیان - آل بویه
- ۲۷- ت) خواجه نظام الملک
- ۲۸- الف) سلجوقی
- ۲۹- ب) سه بخش
- ۳۰- پ) رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری
- ۳۱- ت) ری، اصفهان، مرو و نیشابور
- ۳۲- پ) پیروان اهل تسنن
- ۳۳- ت) بیهق، ری، گرگان، ساری و قم
- ۳۴- ب) اسماعیلیان
- ۳۵- پ) کشاورزی
- ۳۶- الف) دهقانان
- ۳۷- الف) مالکیت دولتی یا دیوانی

- ۳۸- ت) خواجه نظام‌الملک
- ۳۹- الف) گسترش قلمرو، برقراری نظم و امنیت، ایجاد راه‌های جدید و توسعه حمل و نقل و وجود نظام دیوانی کارآمد
- ۴۰- ت) صرافان
- ۴۱- الف) قرن‌های چهارم تا هفتم
- ۴۲- ب) غزنویان
- ۴۳- ت) حمایت فرمانروایان از علما و دانشمندان
- ۴۴- ت) سنایی، انوری، خاقانی و عطار
- ۴۵- پ) غزنوی، سلجوقی، سلجوقی، غزنوی
- ۴۶- ت) بغداد- هلاکوخان
- ۴۷- پ) گسترش ارضی، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان
- ۴۸- پ) مسجد جمعه اصفهان
- ۴۹- ب) کاشان
- ۵۰- ت) فلزکاری